

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SCLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. peti-vrsta
malloglas po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
in Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi, če ne uračajo, nefrankirana
nista se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravitelstva št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevu št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nepretrgan delavnik v Rusiji

Sovjetska vlada smatra za osrednjo na-
logo svoje politike, da pospeši kar najbolj
mogoče hiter in širok razmah industrije. Zad-
nji proračun nam kaže, da vržejo v industrijo
nad eno milijardo rubljev letno, medtem, ko
znašajo izdatki za poljedelstvo komaj par de-
setin milijonov rubljev. Z največjim naporom
in z uporabo vseh obstoječih, še predvojnih
rezerv se je posrečilo boljševikom, da je pri-
četkom leta 1927-28., to je v začetku drugega
desetletja obstoja sovjetske države produk-
cija državne industrije dosegla približno vi-
šino predvojne produkcije iz leta 1913.

Kakor pa je znano, je bila predvojna ru-
ska industrija ena najnižje razvitih panog na-
rodnega gospodarstva. Ako gledamo stati-
stike, zapazimo, da znaša uporabljena kvota
železa na enega človeka v Ameriki 292 kg,
v Nemčiji 220 in v Rusiji 18 kg. Premoga po-
rabi Amerikanec 120 kg letno, v Rusiji znaša
kvota 5 kg itd. — Zato je kaj razumljivo, da
končno dosežena predvojna produkcija, ki niti
tedanjim ljudskim potrebam ni odgovarjala,
danes še mnogo manj zadostuje, ko se je po-
ljedstvo dvignilo in ko so zelo narasle ljud-
ske potrebe.

Dvigniti industrijo je mogoče s pritegni-
tvijo kapitala, bodisi domačega, bodisi ino-
zemskega.

Kako je z domačim kapitalom v Rusiji?
Domačega kapitala v Rusiji je malo. Glavna
masa prebivalstva, to so kmetje, so se komaj
malo opomogli od gospodarskega propada, ki
ga je povzročila vojna in štiriletni državljani-
ski boji. Poleg tega je muziku vzeta inicijativa
in pogum, da bi razširjal svoj gospodarski
obrat, ker sovjetska gospodarska politika ne-
prestano niha med teoretičnim komunizmom
in praktično realnostjo in kmét ne more nikdar
vedeti, ako ne bodo prišli nekega dne v
imenu države in mu vsega pobrali, kar ni ne-
obhodno potrebno za njegovo življenje. Iz
istega razloga je tudi tvorjenje kapitala od
strani privatnih podjetnikov po mestih ma-
lenkostno. In še to, kar kdo ima v resnici pri-
hranjenega, vsak skrbno taji in skriva. Ljudje
se boje pokazati imetje in ne nalažajo denarja
v hranilnice, ampak ga skrivajo v skrivne
tresorje in če morejo, oddajajo v inozemstvo.
— Višina davkov je po sovjetskih statistikah
dosegla predvojno višino in je ni mogoče še
bolj zvišati.

Zunanji kapital pa nima zaupanja v boljševike.
Da bi mogli res izdatno pomagati svoji
industriji, bi bilo treba velikih in dolgoročnih
posojil. A kar dobe boljševiki v inozemstvu,
so le kratkoročna posojila in pa blagovni kre-
diti. Pred štirimi leti se je sovjetom posrečilo,
da so dobili pod državno garancijo od Nem-
čije 300 milijonov mark posojila za tri do štiri
leta. Tedaj se je to smatralo za izreden uspeh.
Toda, ko je lani jeseni bilo treba vrniti prvi
obrok in sicer za stroje, ki so jih dobili iz
Nemčije in ki povečini niti še niso bili mon-
tirani, je tudi najbolj optimističnim sovjetskimi
ekonomom bilo jasno, da imajo za narodno
gospodarstvo pomen le dolgoročna posojila.

Sedaj so boljševiki posegli po drugem
sredstvu, ki postavlja Rusijo v štadij gospo-
darskega paroksizma. Vpeljali so nepretrgani
delavnik, da tako zvišajo svojo produkcijo in
znižajo brezposelnost.

Po vseh deželah so obrati, ki nikdar ne
mirujejo, n. pr. topilnice, železnice itd. Tako
je bilo doslej tudi v Rusiji. Sistem pa so sedaj
posplošili in ga uvedli za vso industrijo, trgo-
vino in urade. Delavci in uradniki bodo štiri
dni delali, peti dan pa počivali. Dan ostane
razdeljen na tri delovne dobe (šhte, trikrat
osem ur) kakor doslej, toda peti dan se stroji
ne bodo ustavili, kakor se je sedaj zgodilo v
nedeljo, ampak z izmeno šihov se bo delo ne-
pretrgano nadaljevalo.

Iz gospodarskih vidikov je reforma raz-
umljiva. Rusija ima zelo veliko brezposelnih.
Sovjetska statistika od 1. aprila 1928 navaja
1.596.000 brezposelnih, a v resnici je število
nezaposlenih še mnogo višje. Država ima isto-
časno v monopolski upravi vso večjo indu-
strijo in je obenem organ za omiljenje brez-
poselnosti. Zato ne more iskati rešitve iz gos-
podarske krize na ta način, da bi zviševala
delovni čas, kar bi brezposelnost še povečalo,
ampak v njenem interesu je, da pospeši de-
lovni proces in zviša delovne šhte. S tem bo
zaposlila mnogo več delavcev in zvišala pro-
dukcijo. Ze zdaj se je delo v bombažni indu-
striji vršilo v treh šihih, čemur so se pa de-
lavci ponovno upirali, kakor kaže stavkovno
gibanje v letu 1925-26. Da jih potolažijo, so
zanje uvedli sedemurnik.

Vladimir Gortan ustreljen

Rim, 17. okt. AA. »Agenzia Stefani« po-
roča, da je bila davi izvršena smrtna obsodba
nad Vladimirjem Gortanom, ki ga je večeraj
izredno sodišče v Pulju obsodilo na smrt. Ob-
sodba je bila izvršena v okolici Pulja s stre-
ljanjem v hrbet.

Pulj, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Nocoj ob 4 je
bil fašistični general Christini obveščen, da
je italijanski kralj odbil prošnjo za pomilosti-
tev na smrt obsojenega Vladimirja Gortana
in njegovega branitelja Črvenice. Izdal je ta-
koj prve odredbe za izvršitev smrtne kazni.
Ze kmalu po petih zjutraj je bil obsojeni Gor-
tan prepeljan z oklopnim avtomobilom pod
močno stražo milice na strelišče. Streljanje se
ni vršilo na mestu, kjer je Gortan zakrivil
dejanje, temveč v okolici Pulja. Ob šestih je
bila izvršena eksekucija s streljanjem v hrbet.

Trst, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Današnji listi
»Piccolo«, »Popolo di Trieste«, »Corriere dell'
Istria« prinašajo govor branitelja usmrčenega
Gortana, ki je zelo interesanten, ker je izja-
vil, da mora imeti fašistični režim milost radi
tega, ker je v vsej državi in v Istri tako mo-
čan, da se ni treba maščevati. Dovolj je mo-
čan, da razširi tudi svoje meje preko Italije.

Trst, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Vsi italijan-
ski listi so takoj po proglašenju smrtne ob-
sodbe izdali posebne izdaje, v kateri pristržno
pozdravljajo smrtno obsodbo ter se zahvalju-
jejo fašističnemu režimu, da je na energičen
način končal teroristično akcijo protifašistov-
skih elementov v Istri. Vsi listi soglasno pi-
šejo, da so obtoženci poslušali obsodbo povsem
mirno.

Rim, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Agencija Ste-
fani poroča iz Pulja: O usmrtilvi Vladimirja
Gortana se doznava sledenče podrobnosti:
Usmrtilitev se je izvršila ob šestih zjutraj v bli-
žini vojaškega strelišča, in sicer jo je izvršila
kohorta fašistične narodne milice. Obsojenec,
ki se je ves čas procesa obnašal zelo cinično,
je bil na kraju usmrtilive celo prepaden. Na
svojo prošnjo je prejel zadnjo tolažbo sv. vere.
Truplo so takoj pokopali na tamšnjem po-
kopališču. Vest o usmrtilvi se je takoj obja-
vila v mestu ter je napravila pri meščanih

»najboljši« vtis, ker smatrajo smrt za pra-
vično kazen za grozovito delo obsojenca. Men-
taliteta prebivalstva se označuje pač najbolje
s tem, da so ljudje, po večini Slovani, sami
soglasno prosili, da bi bili prisotni pri justifi-
kaciji, in da sami izvršijo smrtno obsodbo.

Ljubljana, 15. oktobra.

Vest o žalostnem dogodku v Pulju je med
našim ljudstvom naredila nepopisno težak
utis. Takemu razpoloženju je dala duška si-
noči naša akademska mladina. Zborovanje, ki
so ga pri tej priliki imeli naši akademiki snoči
v univerzitetni avli, je bilo pod utisom tega
žalostnega dogodka. Poteklo je dostojanstveno
in mirno. Bolna svoja čustva je akademska
omladina kot veren tolmač razpoloženja vsega
naroda izrazil v sprejeti resoluciji.

Belgrad, 17. oktobra.

Danes okrog devete dopoldne je v Belgrad
dospela strašna vest iz Pulja, ki se je glasila:
Danes zjutraj ob šestih je bil ustreljen na smrt
obsojeni Vladimir Gortan. Na ta način se je
končalo mlado žiljenje, ki bo vsekakor ostalo
v nesmrtnem spominu kot velik mučenik v
oči naših rodoljubev v Istri. Bilo bi hipokri-
tično, če ne bi priznali težke boli, ki jo je
povzročila ta vest v jugoslovanskem prebiva-
stvu. Naša javnost je sklonjena nad gotovim
dejstvom. Tudi če bi bilo prav pesimistično
možno soditi ta konec, je vendar vera v člo-
vekoljubnost živila v belgradski javnosti prav
do zadnjega trenutka. Vseučiliška mladina
v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani je v svojih
resolucijah izrekla stališče vsega naroda. Sve-
tovni tisk je istotako obsodil ravnanje italijan-
skega tribunala. Oboje skupaj se je v končni
ločki strinjalo v tem, da je obsodba v Pulju ne
samo interni dogodek italijanske zakonodaje,
kot to hoče ugotoviti njihov tisk, ampak isto-
časno problem položaja manjšin v posameznih
državah.

Ves svet ve, da je Istra obljubljena z ju-
goslovanskim elementom. Italijani lahko nepre-
stano reklamirajo pravico izvestnih držav, ki so
izšle po pravici obdarjene z odškodnino iz ve-

like svetovne vojne, toda gre celo do zahtev re-
vizije mirovnih pogodb, vse na bazi mednarod-
nega prava in pravice, potem pa z gotovo kru-
tostjo. Sistem neusmiljenosti stoji gluh nad
manjšinami, ki se nahajajo v njenem območju.
Volitve 24. marca so dale poroda, da nedolžno
trpijo ljudje jugoslovanske manjšine. Ako mla-
di Gortan ni mogel najti pravice v izrednem
italijanskem sodišču, ali ne bi moglo biti za
njega kot olajševalna okolnost njegovo de-
janje, ki ga je storil, če ga je storil, kot izzvano.
Volitve v parlament so bile proglašene kot
plebiscit. Za našo narodno manjšino je po-
menila beseda plebiscit izzivanje. Jugoslovani
v Italiji so se v velikem številu odločili, da ne
sodelujejo pri volitvah. Hoteli so, odrekačoj
se svojim državljskim pravicam, protestirati
na to vrsto izzivanja. Mogli bi biti najboljši
državljeni, toda plebiscit in volitve, to ni eno
in isto. Vsaj to dejstvo bi morala biti olajše-
valna okolnost.

Ako naj bi se volično glasovanje preto-
rilo v plebiscit, tedaj bi bila dolžnost italijan-
skih oblasti, da pustijo svobodnemu prepriča-
nju italijanskih državljanov, da se opredelijo
po svoji volji. Fašisti pa so s svojimi nastopi,
z moralno presijo in vsemi sredstvi, ki so jim
bila na razpolago, globoko zatili narodno za-
vest jugoslovanskega prebivalstva v Istri. To
je še večji razlog, da je narodna manjšina brez
vseh pravic svobodnih državljanov revoltirala,
da mora sedaj pet nedolžnih istrskih kmelo-
valcev Jugoslovancev v propast. Vse to je mo-
glo služiti kot olajševalna okolnost, da se ubla-
ži razsodba izrednega sodišča. Lahko bi na-
vedli še druge razloge. Ker pa gre za naše so-
narodnjake, ki jih danes objokuje ves narod,
ne bomo dalje razglabljali dogodkov, da ne bi
izzvali očitanja pristranosti, in to z italijanske
strani. Društvo narodov ima sedaj besedo. Vse
kulturne in civilizirane države Evrope ter osta-
lega sveta pa presojajo delo Gortana in tova-
rišev in uvidevajo, da so postali žrtve nezado-
voljnosti in aspiracij narodne manjšine. Nji-
hova naloga je, da preiščejo, ali se je dogodek,
24. marca res izvršil tako in od listih, ki so bili
večeraj obsojeni in danes že justificirani.

Dva atentata sredi Sofije

Protogorovisti umorili morilca Razdarova, vojvoda Asen Pop
Avramov pa je bil težko ranjen

Sofija, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Sredi
najzivačnejšega mesta na Vitoški cesti je bil
večeraj zvečer zopet političen atentat. Neznani
ci so streljali proti političnemu tajniku mace-
donskega legalnega narodnega odbora Vasi-
ljevu, ko je šel po cesti. Atentatorji so zbe-
žali, smatra se pa, da so bili pristaši Proto-
gorova. Vasiljev je lahko ranjen. Poleg njega
je bil ranjen tudi neki pasant.

Sofija, 17. okt. AA. Snoči je bil ubit na
najprotnem mestu v Sofiji Vasilje Vasi-
ljevič, tajnik makedonskega nacionalnega ko-
miteja. Njegov brat Metodije spada med mo-
rilce Bazdarova v Varni, ki je bil priznan vo-
ditelj Protogorovistov. Po atentatu v Varni so
Protogorovisti obsodili Vasiljeva na smrt. Po-
licija je po atentatu obhodila ves prostor ter
prihela vse osebe, ki so bile oborožene in ki
se niso mogle izkazati z orožnimi listi. Mo-
rilci so pobegnili. Policija je po zaslišanju iz-
pustila aretirane osebe na svobodo. Vest o
atentatu je povzročila v Sofiji splošno paniko.
Trezni krogi poudarjajo, da je postala Sofija

zaradi neprestanih pobojev in medsebojnih
krvavih obračunov med posameznimi skupi-
nami makedonske revolucionarne organiza-
cije prava klavnica. Navzlic temu pa prevla-
duje naziranje, da je treba pričakovati novih
atentatov.

Sofija, 17. okt. A A. Snoči je bil izvršen v
Sofiji še drug atentat. Atentatorji so težko ra-
nili džumalskega vojvodo Asen Pop Avramo-
va, bližnjega sorodnika Ivana Mihajlova. Asen
Pop Avramov je bil ranjen skoro v istem tre-
nutku, ko so ubili Vasilja Vasiljeva, tajnika
makedonske nacionalne organizacije. Oba
atentata sta bila izvršena na krajih, ki sta
med seboj oddaljena komaj par sto korakov.
Atentate so organizirali Protogorovisti. Aten-
tata sta bila izvršena ob 7.20 na najbolj ob-
ljudenih ulicah v Sofiji.

Sofija, 17. okt. AA. Današnji jutranjiki
objavljajo podrobna poročila o snočnem aten-
tatu na Vasilja Vasiljeva, tajnika makedonske
nacionalne organizacije. Na kraj atentata je
prihitel policijski komisar Karadžozlov s svo-
jim pomočnikom in večjim številom redarjev,
ki pa niso mogli izslediti atentatorjev.

List »Lux«, ki ga izdajata Protogorovista
Georgije Kulišev in Kosta Puleš, obsoja snočni
atentat in ugotavlja, da je vsekakor politične
prirode. »Zarja« poroča, da je bil Vasiljev pri-
znan vodja makedonskega pokreta in član
predstavnštva onstran meje, da pa ni pripadal
nobeni struji v makedonski revolucionarni
organizaciji. Vasiljev je v 32. letu in je že raz-
meroma mlad prevzel vodstvo saveza make-
donske omladine.

Sofija, 17. okt. AA. Pred nekaj dnevi
so pobegnili iz zaporov v Svilengradu 3 raz-
bojniki, ki so jih nato s težavo prišli v oko-
lici mesta. Razbojniki so izjavili, da so hoteli
pobegniti v Rusijo.

Varšava, 17. okt. AA. Meseca septembra
je znašal uvoz v Poljsko 247.454.000 zlotov, iz-
voz pa je dosegel vrednost 262.131.000 zlotov.

Aretacija vodilnega komunista

Varšava, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Naj-
večjo pozornost je zbudila aretacija dveh ko-
munističnih emisarjev, ki se je zgodila v zelo
tajinstvenih okoliščinah. Eden od njih je bil
že dalj časa v zaporu. Dokazalo se mu je ob-
širno komunistično agitacijsko delovanje na
Poljskem, noče pa povedati svojega imena,
ker se boji, če bi postalo njegovo ime znano,
da bi prišlo do velikega političnega škandala
v zapadni Evropi, kjer je prej deloval. Sma-
tra se, da je to eden izmed vodilnih mož so-
vjetske inozemske propagande, ki je morda
zapleten tudi v zadnje pariške afere GPU.
Drugega tajinstvenega Rusa so našli večeraj
ponoči vsega krvavega na nekem velikem
trgu. Pripovedoval je, da so ga napadli ne-
znanci. Poljske oblasti sumijo, da se je sam
ranil. Baje je delavec iz Odese.

Boljševiki med seboj

Varšava, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Ataše pa-
riškega sovjetskega poslanštva Lambor si je
z nožem prerezal vrat. Bil je na potu iz Pa-
riza v Moskvo, kamor ga je sovjetska vlada
poklical nazaj.

Letalo s 150 potniki

Stuttgart, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Letalo
»D. C.« bo jutri dopoldne s 150 potniki na-
stopilo dolg polet. Smer poto se ni znana. Ta
polet bo radi tega poseben rekord, ker dose-
daj še nobeno posebno prometno sredstvo ni
imelo na krovu toliko potnikov.

Ameriški zrakoplov uničen

Newyork, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Vihar j
danes uničil zrakoplov »Vigilant«, ko je star-
tal v Butterfieldu pri Pittsburgu. Zrakoplov je
bil na potu v Aeron, radi megle pa je večeraj
izgubil pot ter je moral pristati pri Pittsburgu.
Ko je danes dopoldne hotel nadaljevati
pot, ga je naenkrat zagrabil vihar in treščil
proti majhnemu poslopju na letališču, kjer se
je razbil. Posadka je ostala nepoškodovana,
zrakoplov pa je popolnoma izgubljen.

Atene, 17. okt. AA. Radi nesoglasja z viš-
jim vojnim svetom je načelnik generalnega
stabu general Merentitis poda lastavko.

Za mir in človekoljubnost

Miss Florence Wilson je drugič med nami. Že lani je obiskala našo državo in še posebej Ljubljano. Vendar je ta prvi obisk odlične prijateljice našega naroda ostal skoraj neopazen. To moramo tem bolj obžalovati, ker le redkokdaj nas obiščejo taki verni, taki dobri in nesebični prijatelji. Naj nam bo dovoljeno, da takoj ugotovimo, da je bila ravno Miss Florence Wilson med onimi, ki so se ob usodepolnih časih preurejevanja Evrope zavzeli za narode, ki so se borili za svoj obstoj pod tujim jarmom.

Že v prvih letih svojega študija se je zanimala za mednarodne probleme, posebno pa za usodo slovenskih narodov v Evropi. Njene razprave v teh vprašanjih so že takrat vzbudile pozornost in Miss Wilson je bila pozvana na »Columbia Univerzitet«. Devet let je tam delovala, nato pa je ob koncu svetovne vojne odšla kot edini ženski član z ameriško delegacijo na mirovno konferenco v Pariz.

V teh najtežjih trenutkih je bila desna roka vodji ameriške delegacije pokojnemu velikanu Woodrowu Wilsonu. S polkovnikom Hanse-om je zbirala material, na podlagi katerega je konferenca odločala o usodi nove Evrope. Po končani mirovni konferenci je Miss Wilson bila pozvana, da sodeluje pri organizaciji Društva narodov. Dodeljena ji je bila težka in odgovorna naloga organizacije knjižnice te mednarodne institucije. Od ustanovitve do leta 1927 je vodila to mednarodnega političnega vidika eno najbogatejših in tudi najvažnejših knjižnic, nato pa prevzela vodstvo nad Carnegievimi ustanovami v Evropi, posebej pa nad takim zvanim »Internationale Relations Club«.

Tudi na naši univerzi že obstoja klub za proučevanje mednarodnih problemov, ustanovljen in podpiran od te bogate ustanove. Miss Florence Wilson se je tudi radi tega ustavila v Ljubljani, da se prepriča, kako ta krožek deluje.

Urednik našega lista je po posredovanju Miss Copeland, lektorice angleškega jezika na naši univerzi, imel priliko razgovarjati se s tem odličnim gostom. Prepričevalno in z zanosom nam je Miss Wilson govorila o težavni nalogi Carnegievih ustanov:

»Cilj in namen društev, ustanovljenih na podlagi programa Carnegievih ustanov se pogosto v javnosti slabo razumeva. Organizacija dela za mednarodni mir je še posebej težavna, ker se ponekod misli, da ima to delo propagandističen značaj, ki naj v srcih mladine uduši navdušenje za plemenito tekmo, ali pa, da celo negativno deluje na domoljubno vzgojo sploh. Naša ustanova ima samo pozitiven značaj: utrjevati ljubezen in spoštovanje med narodi. To pa bomo dosegli samo tedaj, če bo vsa vzgoja prežeta od takih načel. V to svrhu smo mi ustanovili posebno založništvo »International Mind Alcove«. Ono izdaja najrazličnejša dela o kulturnem in političnem življenju narodov, o raznih mednarodnih problemih in te knjige razširja posebno med akademsko mladino, da se ona v poznejšem svojem javnem delovanju lahko upravlja v zmislu naših vzvišenih mirolnih tendenc.

Mi s tem najbolj podpiramo »Društvo narodov«, ki bo lahko uspešno delovalo samo tedaj, če vsa svetovna javnost pravilno razumeva njegovo visoko nalogo in ga v njegovih stremeljenjih tudi podpira.

Naše delovanje je samo prosvetiteljsko. Delamo na tem, da bi se narodi med seboj čim bolj poznali, da bi učela se mladina čim bolj se zanimala za mednarodne probleme, predvsem pa na tem, da bi se duh solidarnosti, človečnosti in mirnega sožitja tako ukoreninil povsod, da bi narodi posvetili vse svoje moči samo za svoj kulturni in moralni preporod, za blagostanje in procvit.«

Člani tehničnega sveta imenovani

Belgrad, 17. okt. AA. Kralj je na predlog ministra javnih del podpisal ukaz, s katerim se imenujejo člani tehničnega sveta v smislu čl. 28 uredbe o ureditvi ministrstva javnih del in njegove zunanje službe.

Predlogi vseučilišč

Dosedanje univerze naj ostanejo — Univerza kralja Petra v Belgradu

Belgrad, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) V Belgradu sta se te dni mudila rektorja ljubljanske in zagrebške univerze. Prišla sta na posvetovanje z rektorjem in vseučiliškim svetom belgrajskega vseučilišča, da skupaj izrazijo svoje misli k novemu vseučiliškemu zakonu. Vsi trije rektorji in vseučiliški svet belgrajskega vseučilišča so se sporazumeli, da bodo predlagali naslednje:

Vseučilišča ostanejo kot do sedaj v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Dalje ostaneta pravna fakulteta v Subotici ter-filozofska v Skoplju, za kateri naj se izda posebna uredba. Naj se ohrani svoboda znanosti in avtonomna uprava, kakor so jo do sedaj imele univerze. Naj se izdajo posebni disciplinski predpisi o odgovornosti profesorjev, predvideva naj se disciplinskega tožitelja in izslednika, kakor tudi višja instanca disciplinskega sodišča. Disciplinsko sodišče se sestavi od slučaja do slučaja. Tvori ga petorica rednih profesorjev, ki jih voli profesorski svet. Število vseučiliških

profesorjev naj se omeji in naj bo odvisno od števila kateder. Z novim zakonom naj se predvideva, da vseučiliški profesorji lahko dosežejo 1. skupino I. kategorije, toda ne vsi. V 1. skupino naj pride samo 20% celokupnega števila profesorjev, in to oni, ki imajo najmanj 25 službenih let, od katerih so služili najmanj 15 let kot profesorji na univerzi. Naravno, da naj se na podlagi tega povišajo tudi plače profesorjem, tako da bodo profesorji 1. in 2. skupine imeli še okrog 3000 Din dodatkov. Njihovi celokupni mesečni dohodki naj bi znašali okrog 10.000 Din. Profesorjem nižje skupine naj bi se po položaju dodale doklade.

Nadalje je rektorski svet v zvezi s profesorskim svetom belgrajske univerze razpravljal, kaj naj predlaga glede imenovanja univerz. Ker je ljubljanska univerza že imenovana kot univerza kralja Aleksandra, je belgrajski profesorski svet sklenil, da zaprosi za imenovanje belgrajske univerze za univerzo kralja Petra.

Kako so gospodarili pri Glavni zadrugi?

Izgubljene knjige — Protizakonito poslovanie

Zagreb, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Komisija, ki je bila imenovana od trgovinskega ministrstva za pregled Hrvatske seljačke zadruge banke, ki je bila, kakor znano v rokah bivših radičevcev, je izdala sledeči komunike: »V teku dela komisije za pregled Hrvatske seljačke zadruge banke v Zagrebu, ki jo je v svrhu zaštite interesov malih vlagateljev postavil trgovinski minister Juraj Demetrovič, se je pokazalo, da je bilo poslovanje te banke v ozki zvezi s poslovanjem Glavne zadruge matice hrvatskih seljaških zadrug v Zagrebu in da je neobhodno potrebno, da se točno pregleda stanje in potek dosedanjega dela te zadruge. Radi tega se je z odlokom kmetijskega ministra dr. Otona Frangeša pristojnost komisije razširila tudi na Glavno zadrugo.

V torek, 14. t. m. je pozvala imenovana komisija upravo in predsednika Glavne zadruge Josipa Predavca, dr. Stepa Košutića in prokurista Antona Ružiča, da predložijo potrebne podatke. Pozvani predstavniki Glavne zadruge so vsako obrazložitev odklonili z besedami, da nimajo z glavno zadrugo nikake zveze, ker je ta že dalje časa prenehala obstojati. Po nadaljnjih poizvedovanjih, ki so se vršila s pomočjo zagrebške policije, se je ugotovilo, da Glavna zadruga ne uporablja več svojih poslovnih prostorov in da so se trgovske knjige, iz katerih bi se dalo ugotoviti njeno poslovanje ter imovinsko stanje, izgubile. Našla se je samo knjiga z napisom »Sindikata,

v kateri so bili podatki o razpečevanju delnic Hrvatske seljačke zadruge banke. V ostalem se je poslovna korespondenca Glavne zadruge našla popolnoma neurejena in razmetana v kletnih prostorih Seljaškega doma.

Konstatiralo se je, da tudi Glavna zadruga ni zadovoljevala predpisov trgovskega zakona glede knjigovodstva, kakor tudi, da ni objavila brisanje firme v trgovskem registru. Ker je Hrvatska seljačka zadruga banka v svojem poslovanju slonela deloma na delu Glavne zadruge, preko katere so se izvedle vse transakcije, katere so postale usodne za banko, je brez vsakega dvoma, da se je poslovanje Hrvatske seljačke zadruge banke vršilo protizakonito in so se zaradi tega knjige razgubile v ta namen, da se zabiše vsako sled protizakonitega poslovanja.

Naravno je, da se bo radi takega stanja okolnosti izvedla najstrožja preiskava in da bodo krivci pozvani na odgovornost, ker niso prestopili samo predpise trgovskega, ampak tudi kazenskega zakona. Upravo Glavne zadruge so tvorile sledeče osebe: Martin Ančić, Josip Predavec, dr. Stepan Košutić, Franjo Noblan, Nikola Sušić, Ante Ružić, prof. Izidor Škorjač, Ivan Zaključka, Šime Bugarin in Martin Domicić.

Radi tega komunikeja je izjavila Osrednja zveza hrvatskih seljaških zadrug, da nima s poslovanjem Glavne zadruge nikakega opravka in da ni pri nedostankih prav nič tangirana.

Važna odborova seja PAB

Posojila se bodo dajala preko zadrugnih organizacij - Obrestna mera

Belgrad, 17. okt. AA. Upravni in nadzorni odbor Privilegirane agrarne banke sta imela včeraj in danes dve skupni seji. Na začetku včerajšnje seje je nestor našega zadrugništva, bivši minister Sima Lozanić imel programatičen govor o načelih in smernicah bodočega delovanja PAB v zvezi z izboljšanjem kvalitete in dvigom kvantitete naše poljedelske proizvodnje. Njegov ekspoze so prisotni poslušali z veliko pažnjo ter sprejeli njegova izvajanja z enodušnim odobravanjem. Zatem je bilo sprejeto poročilo o dosedanjem delu in organizaciji banke, ki ima vse pogoje za takojšnje poslovanje. Po daljši razpravi o pravilniku glede bančnega poslovanja je bilo sklenjeno, da bo banka dajala posojila v prvi vrsti preko zadrugnih organizacij po vsej državi in da bo banka pospeševala ustanavljanje

nje zadrugnih ustanov, kolikor bo to v njenih močeh. Zlasti se je pri tem ponovno naglašalo, da se morajo krediti v zmislu čl. 48 pravilnika podeljevati predvsem preko večjih zadrugnih ustanov. Glede obrestne mere je bilo sklenjeno, da se bodo dajala posojila in krediti velikim zadrugnim in drugim poljedelskim organizacijam po 8 odstotkov letno s tem, da smejo te organizacije in ustanove zaračunati za pokritje svojih računov za posojila posameznim zadrugam in poedincem kvečjemu še 2 odstotka. Dolgoročna hipotekarna posojila se bodo dajala po 9 odstotkov, individualni krediti po 10 odstotkov. Na današnji seji je bil sprejet začasni pravilnik o bančnem uradništvu, nakar so bila rešena tekoča vprašanja, med temi tudi prve prošnje za podelitev posojil in kreditov.

Ogromen koncert

za tihotapljenje alkohola - odkrit

Razpolagal je z lastnimi uradi in lastno brezžično postajo — Premoženje vredno čez milijon dolarjev

Newyork, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Prohibicijski uradniki so v sredo popoldne priredili veliko racijo, ki so jo šest mesecev najnatlačnejše pripravljali proti močnemu koncernu za tihotapljenje alkohola, ki je imel svoje urade, skladišča in lastno brezžično postajo za kratke valove na atlantski obali v državi New Jersey. Napadli so zavarikadirano hišo 5 milj od obale, glavni stan tihotapev, ki je imel več podzemeljskih izhodov. Na podstrežju so našli celo baterijo strojnih pušk in veliko municije. Aretirali so telegrafista brezžične postaje, še preden je mogel koncernu poslati varnostne signale. Policija ga je prisilila, da je moral ostati v brezžični zvezi z ladjami in jih pozvati k obrežju, kjer so jih prijele obrežne stražne ladje. Spouzladi so oblasti postale pozorne na neke brezžične signale, katere so potem poslušale redno in šifre uganile, tako da so lahko dobile vpogled v vse poslovanje. Obenem je policija včeraj udrila tudi v poslovne lokale koncerna v Newyorku in aretirala 35 oseb,

Zaloga alkohola, ki so jo našli, je vredna več sto tisoč dolarjev. Poslopja koncerna, čolni in motorne ladje so vredne milijon dolarjev. Koncern je dobavljal najmanj 80% vsega alkohola, ki se je konsumiral v Newyorku, ter je med največjimi koncerni, kar so jih dosedaj odkrili.

Gladovna stavka 2000 od Kitajcev zaprtih Rusov

Pariz, 17. okt. AA. Iz Harbina poročajo, da nadaljuje 2000 Rusov, ki so jih kitajske oblasti internirale v bližini Harbina, z gladovanjem, da na ta način protestira proti nečloveškemu postopanju kitajskih oblasti. Rusi stradajo že peti dan.

Dunajska vremenska napoved: Počasi vedno bolj oblačno, topli zapadni vetrovi, pomeje morda lahne padavine.

Novosadska vremenska napoved: Vreme nadalje tiho. Temperatura se bo na severu nekoliko zvišala.

Kje bo sedež upravnega sodišča?

Celje, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Svoječasno se je za sedež upravnega sodišča v Sloveniji določilo mesto Celje, ki je ležalo nekako v sredi med bivšim ljubljanskim in mariborskim velikim županstvom. Ker se je z zakonom o razdelitvi države na banovine določila Ljubljana kot sedež dravske banovine, so, kakor se je Vaš dopisnik informiral v tukajšnjih pravnih krogih, iz vodstva upravnega sodišča v Celju odposlali na osrednjo vlado v Belgrad prošnjo, naj bi se spričo tega dejstva prestavil sedež upravnega sodišča dravske banovine v Ljubljano.

Belgrajske vesti

Pravilnik o srednješkolskem zakonu je bil te dni dogotovljen v prosvetnem ministertvu. Rektor Zavoda Sv. Hieronima dr. Madjeric odpotuje jutri iz Belgrada.

Kot spominska obletnica premirja po svetovni vojni je bil 11. november imenovan kot dan miru naraščaja Rdečega križa.

Okrog 70 hrvatskih kmetov pride v soboto v Belgrad, da zaprosijo za pokroviteljstvo dvora nad zadrugnim domom, ki ga gradi zveza hrvatskih kmečkih zadrug.

Monopolska uprava je izdala poročilo, na podlagi katerega je razvidno, da znašajo v avgustu letos dohodki 2.055.135.104,42 Din.

Carinski dohodki za prvih deset dni oktobra 1929 pri carinarnici v Ljubljani znašajo 11.196.740 Din.

Današnje »Službene novine« prinašajo uredbu o ustroju mestne policije. Predstojnik mestne policije je podrejen banu. Po potrebi se lahko deli policija na različne oddelke. Uredba nadalje predpisuje položaj uradnikov policije in proračun. Mestna občina mora v svoj proračun staviti izdatek za mestno policijo. Izjemoma lahko priskoči država na pomoč.

Zapisrega novih banov se je danes vršila v predsedništvu vlade. Odpotovanje banov, ki je bilo določeno za danes zvečer, je bilo odgodelo do jutrišnjega dne, ker se bo vršila jutri dopoldne v predsedništvu vlade skupna konferenca vseh banov.

Za sodnijskega pripravnika v 9. skupini I. kategorije v področju ljubljanskega višjega deželnega sodišča sta postavljeni Prohinar Viktor in dr. Planinšek Oton.

Sej zunanega političnega oddelka za balkanske države nemškega zunanega ministrstva Tomsen se te dni mudi v Belgradu.

Papeški nuncij na dvoru Msgr. Pellegrinetti je imel včeraj v zunanjem ministertvu daljšo konferenco o nadaljnjem razvoju konkordatskih pogajanj.

Ban dravske banovine ing. Dušan Sernee se vrne v Ljubljano v soboto ob 8.25.

Privilegirana Agrarna banka bo, kakor doznavamo, otvorila svojo podružnico v najkrajšem času v Skoplju, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Za položaj uslužbencev v banki je zelo značilno dejstvo, da se je za 19 razpisanih mest prijavilo preko 800 prosilcev.

Izjava kraljice Marije izmišljena

Bukurešta, 17. okt. AA. »Rador« poroča: Ugotovljeno je, da je izjava, ki jo je list »Universul« pripisal kraljici Mariji, izmišljena, kar so vladni krogi smatrali že od vsega začetka. Minister dvora je danes priobčil naslednjo ugotovitev: Nj. Vel. kraljica Marija ni dala nobenega intervjuja in ni v nikakoli zvezi z onim, kar je neki jutranjik objavil o zasedbi izpraznjenega mesta v regentskem namestništvu. Trditve, da bi bila kraljica Marija v razgovoru, ki ga je imela z neko osebo iz svoje okolice, stavila v tem pogledu kak predlog, ne odgovarja dejstvu.

Ratifikacija pirotskega statuta

Sofija, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Bolgarska vlada je danes ratificirala statute za obmejni promet, ki so bili izdelani na drugi pirotski konferenci, in obvestila o tem belgrajsko vlado s prošnjo, da tudi ona ratificira statut. Jugoslovanski poslanik Nešić biva že več dni v Belgradu ter se pričakuje, da se bo še tekom tega tedna vrnil v Sofijo z ratifikacijskimi listinami. Po tej ratifikaciji se morajo začeti pogajanja za likvidacijo dvolastninskega vprašanja in ustvaritev nevtralnega pasu, ki mora biti v smislu pirotskih sklepov končana v treh mesecih.

Nadir Kan — kralj

London, 17. okt. (Tel. »Slov.«) »Exchange Telegraph« poroča, da je bil Nadir kan proglašen za kralja Afganistana.

Hmelj

Nürnberg, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo pripeljanih na trg 200 bal, prodanih pa je bilo na javnem trgu 150 bal. Dosegla se je cena za srednji gorski hmelj 38—40, haltertauski srednji in dobri srednji 50—75 in I. 80 do 95. Za tranzitni hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje neizpremenjeno mirno, cene neizpremenjene.

Pohorske poti

Ruše, 16. oktobra.

Misliti, da sem naslov pravilno sestavil. Saj je celo pesnik pohorskih poti, g. Janko Glaser, tako naslovil svojo pesniško (ne pesniško!) zbirko. Sicer pa tudi zoper pohorska pota nimam prav ničesar.

Listje odpada. Jesenska megla vlada. V tem času so pohorske poti praznoprav najbolj zapuščene. Poletna turistovska sezona je za nami, zimsko-športna pa še daleč pred nami, kljub temu, da smo prvi letošnji sneg na Pohorju že prestali. Drvarji pa ne hodijo po izglajenih poteh.

Lepo je, sprehajati se po pohorskih poteh, a še lepše bi bilo, ko bi ta pota bila nekoliko bolj urejena. Le pojdi iz Maribora proti ruški koči, odtod na Šumik in dalje na Klopni vrh in nazaj na Smolnik, pa boš videl kako je. Hlodi ležijo vse poprek in počez, tuintam morajo na nadevanih kamenih skakati čez močvirje... Ali bi se vse to ne dalo odstraniti? Ta del Pohorja (bližina Maribora) pride v prvi vrsti v poštev za tujski promet. Premalo se zavemo lepote in bogastva pohorskih gozdov. Smo preblizu. Tuje vse to bolje opazijo. Nekdo mi je rekel, da je Pohorje švica in miniaturna, šele zadnji čas smo se nekoliko zganili.

Pravijo, da akcija za zgradbo električne vzpenjače na Pohorje dobro napreduje. Tudi mi, ki smo prijatelji turistovskega peškoraka, nimamo nič proti temu. Za tujski promet bo ta vzpenjača gotovo velike važnosti. Oni, ki imajo denar in bodo na Pohorje prihajali iz zdravstvenih ozirav, se bodo že vozili, drugi bomo hodili peš. — Poleg vzpenjače mislijo nekateri na drugo sredstvo tujskega prometa, — na avtomobilsko cesto na Pohorje. To ni

samo ideja. Lep kos te ceste, od Apnice do ruške kočje je namreč že zgrajen. Privatna inicijativa lesnega trgovca Viktor Glaser-ja v Rušah. Za nadaljevanje te ceste, od Apnice pa dol v Ruše, se baje zanimajo tudi oblasti. (Da bi bila taka avtomobilska cesta tudi za lesno trgovino velikanskega pomena je razumljivo.) Od Sv. Aneha pa cestna zveza z Št. Martinom na Pohorju in v Slov. Bistrici. Počez pa avtomobilska cesta iz Maribora mimo razglednega stolpa do mariborske in ruške kočje in naprej po planini proti Pesku ali Št. Lovrencu. Avstrijski Nemci se bodo z avtomobili vozili na oddih in zdravljenje med pohorske gozdove. In v tem delu Pohorja bodo rasti hoteli in sanatoriji kot gobe po dežju. Nič čudnega, če se je neka poljska zdravnica iz Varšave že prijavila, da namerava zgraditi na Pohorju sanatorij.

Vzporedno z električno vzpenjačo na Pohorje bo treba torej misliti tudi na gradnjo pohorskih avtomobilskih cest in na popravilo pohorskih pešpotov. Tudi naše ustaljene pohorske postojanke, mariborska in ruška kočja, Smolnik in Klopni vrh, se bodo morale še nekoliko modernizirati.

Najbolj zanemaren pa je romantični Šumik, pohorski Vintgar. Škoda. Ravno Šumik s svojimi slapi bi bil lahko ena najprivlačnejših točk. Enkrat sem hodil po riži navzdol čez Šumik, pa mi je bila ta pot nekoliko preromantična. Moji spremljevalci že vedo kako se nam je godilo. Šumik ob strani sploh nima poti. Tudi kočja v zavetje na stari Glazuti bi marsikomu prav prišla. Naj bi se nekdo zavzel za povzdigo Šumika.

Taka so torej naša pohorska pota danes. Čez nekaj let bodo drugačna.

Slika Slovenske Krajine

M. Sobota, 16. oktobra.

Po izjavi, ki jo je podal g. Franc Kerec, vodja tukajšnje borze dela, je iz Slovenske krajine odpotovalo na delo krog 6.000 delavcev in delavk. Večina (krog 3500) se nahaja v Vojvodini. Sledi ji Francija, kjer jih je krog 1050. V Nemčijo jih je šlo 900. Ostali delajo po raznih mestih Slovenije in Srbije, in sicer jih je: v Ljubljani do 100, v Trbovljah krog 80, na Mirovem 50, na Zidanem mostu, v Pančevu in Celju po 40. Ako bi prišli tudi tiste, ki so odpotovali v Kanado in Argentino, in tiste, ki so raztreseni še po drugih mestih Jugoslavije, bi poskočilo število delavcev, ki si v tujini iščejo kruha na 10.000. To je desetina prebivalstva Slovenske krajine. Številka jasno kaže, kaka je socialno-gospodarska slika Slovenske krajine.

Dva vesela rokovernjača

Celje, 17. oktobra.

Z ukradenim denarjem sta si priredila veselico oblastem in sodnji dobro znana tička 19 letni Josip in 43 letni Anton. Prvi je po poklicu mizararji pomočnik, je brez posla, drugi je delavec brez posla. Josip sam je ob aretaciji povedal, da je bil že mnogokrat radi raznih deliktov kaznovan, Anton pa se že skoro zlaže, če pravi, da je bil doslej »samoe 12 krat kaznovan. Josipa so aretirali v sredo okoli šestih zvečer na njegovem stanovanju, Antona pa istočasno na Aleksandrovi ulici, oba pa radi vloma in tatvine, ki sta jo izvršila prejšnji dan pri nekem posestniku v Dvoru, občina Planina nad Sevnico. Pri tej priliki sta si prilastila 2500 Din gotovega denarja, par ženskih čevljev in poldrugi kilogram slanina.

Josip je sprva vse tajil, ko so ga pa spravili z raznimi vprašanji v škripec, je priznal. Na Planino na sejem da sta hotela iti z Antonom, da bi kaj zaslužila kot gončaja. Pa sta se med potjo oglasila pri nekem posestniku v Dvoru. Nista nič potrkala in dober dan voščila. Bi tudi bilo odveč, ker domačih ni bilo doma. Josip je zlezel skozi slabo zaprto okno v stanovanje in tam takoj iztaknil kovčeg, ki ni bil zaklenjen, a v njem je ležalo 2500 Din. Vzel jih je, kakopak. Na slanino se lahko pije, pa je vzel še slanino. O čevljih noče ničesar vedeti. Mogoče se še spomni. Med Josipovim poslom v stanovanju je Anton zunaj stražil. Ko je Josip prišel s plenom skozi okno iz hiše, sta si denar lepo bratski razdelila, pojedla slanino in jo mahnila proti Celju. Splošno sta se oglasila v neki oštariji v Št. Juriju ob j. ž. in naletela tam na štiri muzikante.

»Angažiral« sta jih za »veseli večere«, ki sta ga še istega dne uprizorila v gostilni Dečman v Celju. Pri Dečmanu sta našla že dovolj gostov, ki so jima bili hvaležni za razvedrilo, pa tudi za plačano ceho. Pilo, pelo, plesalo in muziciralo se je v terek zvečer pri Dečmanu nič koliko. Okoli 23 se je vsa družba napotila k Podražju na Breg, potem ko sta »kavalirja« pri Dečmanu poravnala kakih 300 Din cehe. Pri Podražju je družba ostala do policijske ure in zapravila radi kratkega časa le 60 Din in plačala muzikante s 300 Din.

V sredo jutraj sta prišla oba zopet k Dečmanu in plačala tam še 100 Din, nato pa začela piti »na kreda« in napravila 369 Din dolga. Tako nekako je povedal Josip in je ugotovila preiskava. Ko sta bila aretirana, so našli pri Josipu komaj dva, pri Antonu pa tri dinarje. Kam je izginil ostali denar, ne ve nobeden. Anton pa povrh tega še trdi, da o tatvini na Dvoru sploh ničesar ne ve, da je bil ves terek v Celju in da je le slučajno prišel zvečer v Josipovo družbo pri Dečmanu. — No, se bo že spomnil, kako je bilo. Za enkrat sta oba romala v sodne zapore.

Matica gospodinjskega šolstva

Maribor, 17. oktobra.

Zavod šolskih sester v Mariboru je postal letos prava matica vsega našega gospodinjsko-nadaljevalnega šolstva. V letošnji jesenski sezoni se je otvorilo pri šolskih sestrah šest gospodinjsko-nadaljevalnih tečajev, od katerih sta dva namenjena izpopolnitvi gospodinjskega znanja in veščine za uradnike, štirje pa za delavske dekleta. Lepi uspehi, ki so se pokazali ob priliki lanskoletnih gospodinjskih tečajev za uradnike in delavske dekleta, so bili vzrok, da je bil naval k letos otvorjenim gospodinjsko-nadaljevalnim tečajem tolik, da se je moralo večje število prijavitelj odkloniti. Veliko zanimanje ter vnujo za gospodinjsko izobrazbo kažejo zlasti dekleta, uslužbena pri tvornicah Doctor in drug, Hutter in Zerkovič. Pri gospodinjskem pouku delavskih deklet se polaga važnost zlasti na tiste momente v gospodinjstvu, ki ustrezajo zahtevi za čim racionalnejšim gospodinjstvom v naših delavskih družinah. Tozadevno prihaja v poštev pouk o higijeni ureditvi stanovanja, krojnem risanju, krpanju, skromnem, a hkrati zadovoljivem prirejanju jedil.

Hvalevredna pobuda mariborske oblastne samouprave za organizacijo teh tečajev, kakor jih doslej nismo poznali, je tem večjega pomena, ker se s takim globokim umevanjem delavskih potreb stvarjajo zdravi in čvrsti temelji za etapno reševanje delavskega vprašanja, ki je zlasti v takem industrijskem in delavskem središču, kakor je naš Maribor, eno od najvažnejših, najaktualnejših ter poleg stanovanjskega vprašanja gotovo najbolj pereče.

Požar

Mirna, 14. oktobra.

Danes popoldne ob treh je v Martinji vasi pri posestniku Fr. Puclju nenadoma nastal požar. Zgorle je 80kentski kozolec, poln sena, 6 oknov ravno nažete ajde, fižola ter drugih stvari, ki so se v njem nahajale. Vozove so še pravočasno rešili. Na pomoč je prišla požarna bramba iz Mokronoga. A se ni dalo nič rešiti. Sreča v nesreči je, da je veter vlekli proti južni strani, sicer bi bila šla cela lepa Martinjavska v pepel. Kdo je zažgal, se še ne ve; mogoče otroci, mogoče pa tudi, da zli človek, ki se jih danes nikjer ne manjka. Ker je škoda velika, a zavarovalnina malenkostna, kakor je običajno, se prosijo dobra srca, da ubogemu pogorelcu priskočijo na pomoč. Vsaj v senu mu pomagajte, ker nima kaj dati živini.

Tvorci ilirskega stebra

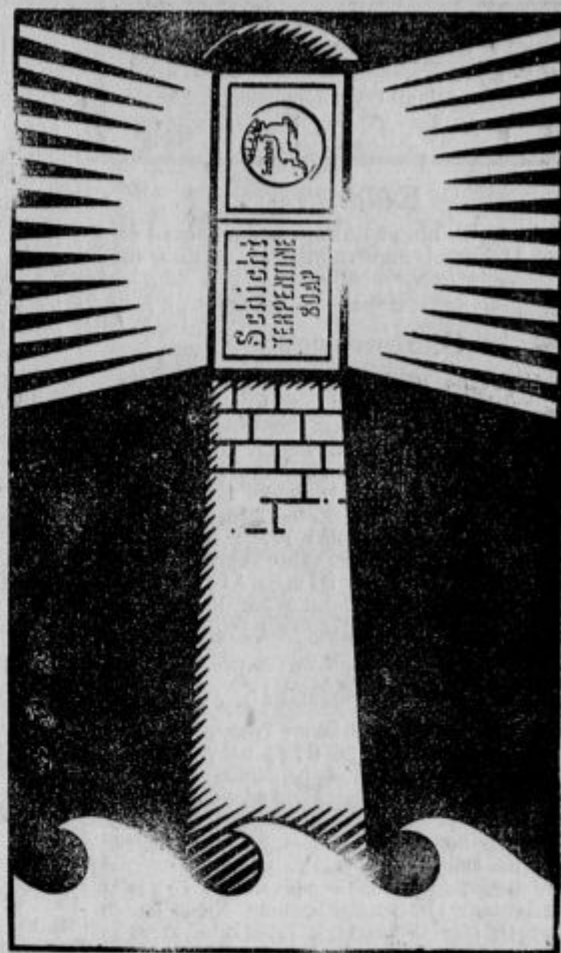
V sredo smo priobčili daljši članek o tvornicah ilirskega stebra. Radi malega nesporazuma v razgovoru se je vrnila v poročilo netočna vest, ki jo s tem popravljamo: Prešernov spomenik je izdelala tvrdka Alojzij Vodnik.

Ostalemu poročilu pa je treba dodati še sledeče: Kamnoseška dela v palači Zbornice za trgovino, obrt in industrijo sta izvrševali tvrdki Feliks Toman in Alojzij Vodnik skupaj, vsaka polovico. Nekatera dela v palači je izvršila tudi neka tvrdka iz Celja. — Dela na fasadi nove palače Vzemne zavarovalnice so bila oddana tvrdki Alojzij Vodnik, ki pa je po vzajemnem sporazumu, ki vlada med obema tvrdkama, oddala del teh del tvrdki Feliks Toman.

Vzajemnost v delovanju dveh največjih slovenskih kamnoseških tvrdk je dejstvo, ki tvrdkama in njihovemu slovesu gotovo ne škoduje, ampak koristi. Ko bi v vseh krogih našega obrtništva bila mogoča taka vzajemnost, bi bilo to za razvoj naše obrti ogromnega pomena. Ravno to je, kar je bilo treba s tem podčrtati!

Med 7 prednostmi ena :

Posebno svetlo!

Znak, da se uporablja le čista, najžlahtnejša olja, da se doseže največjo pralno moč in da varuje perilo le

Schichtovo Terpentinovo Milo

Velike Moste

Selo, Vodmat — izginila.

Moste pri Ljubljani, 17. oktobra.

Te dni bodo pri nas pribili zadnje ulične napise in hišne tablice. V šmartnem, Hrastju in Obriju pa dobe vaše table, ki so toliko zgrešene, ker nosijo napis Slovenija, namesto Banovina podravska. Seveda takrat, ko so se dajali napisi v izvršitev, nihče se ni vedel, da pride ta sprememba.

Tablice — izdelek tovarne Westen v Celju — so iz močne železne zlitine z napisi v beli barvi na zelenem polju. So ravno take kakor so ljubljanske in kdor ne pozna kraja, bo sodeč po napisih mislil, da brodi po ljubljanskih ulicah, ko se bo sprehajal po naših.

Moste-Udmata in Selo sta izginila! — ima 36 odprtih cest in ulic, ob katerih stoji 517 hiš. Največ hiš stoji ob Zaloški cesti, namreč 120, a najmanj ob šmartinski in sicer samo 1 (šola).

Severno od železnice — v tako zvani nekdanji Zeleni jami — je 11 ulic s 150 hišami. Med železnico in Ljubljano, to je v nekdanjih Mostah, Selo in Udmatu, je 18 ulic s 309 hišami. Na južni strani Ljubljane — na Kodeljevem — je pa 7 ulic s 58 hišami. Barake niso štete, vsekako je naša naselbina večja kakor marsikatero slovensko mesto.

Moste so porile Selo in Udmata, zdaj pa čakamo, kdaj nas bo pogotnila Ljubljana.

Posestvo, na katerem sta tako krvavo, a še vedno zagonetno končala Andrej Bitenc in Marija Zuehbauer, je kupil sosed, tovarnar Mergenthaler.

Železniški prelaz na Zaloški cesti je še vedno v takem stanju, v kakršnem ne bi smel biti. Pričakujemo kakšne večje nesreče na tistem mestu, ki bo zadevo pogotila do zaželjenega konca.

Nov vojaški spomenik

Vojnik.

»Zvezni odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim vojakom v Vojniku« priredi v nedeljo 20. oktobra veliko proslavo — odkritje in blagoslovitev spomenika. Spored proslave je pester. Zalni sprevod pojde ob pol 9 na slavnostni prostor, kjer bo ob pol 10 slovesno sv. opravilo s pridigo bivšega vojnega kurata g. Bonača, odkritje in blagoslovitev spomenika ter govori raznih govornikov. Ob 3 popoldne se bo vprizorila v posojilnični dvorani velika igra »Kalvarija«, katere predstava je namenjena bolj tujem, medtem ko so domačini k temu vabljeni že v soboto 19. t. m. ob 7 zvečer. — Polovična vožnja je dovoljena na vseh progah in v vseh razredih od 17. do 23. t. m. Društva, udeležite se našega dneva pod svojimi prapori! — Pridite vsi, da vidite prizore trpljenja Vaših očetov, bratov in sinov in pohitite ter žrtvujte ta dan spominu na težko dobo. — Odbor.

Pošta iz Zeppelina

Včeraj smo poročali, kako je zrakoplov »Grof Zeppelin« krožil nad Belgradom in Zemunom in kako je spustil pošto za Nemčijo na zemunsko letališče. Ta zavoj je našel vojak in ga odnesel podpolkovniku Mijodragu Tomiću. Potem je »Zeppelin« nadaljeval svoj polet nad Belgradom ter ob Donavi vrgel nov zavoj pošte. »Politika« poroča o tem:

Malo po osmih je prišla v naše uredništvo gospodična Irena Peuc. »Evo, pisma iz Zeppelina!« je rekla in nam nudila večjo rumeno kuverto, na enem vogalu povezano z rdečo svileno nitko. Na kuverti zadaj je bil pečat: »Zrakoplov Grof Zeppelin na poti iz Friedrichshafena v Belgrad. Datum poštnega pečata.« Sprejaj pa je bila z roko pisana prošnja, naj bi najditelj to kuverto dal na pošto.

»Stala sem na dvorišču,« je pripovedovala gospodična Peuc, »in gledala, kako Zeppelin plove. Naenkrat je zraven mene nekaj zašumelo skozi listje marelice, poleg katere sem stala. Ko pogledam, vidim, da je med vejami obviselo to pismo.«

Gospodična je potem pismo nesla na pošto. Bile so v kuverti vse pošiljke za Nemčijo, le ena za Ameriko.

Na pismih in na kartah je bil pritisnjen žig »Friedrichshafen na Bodenskem jezeru« — 15. oktobra med 5 in 6 zvečer.

Trgatev v Sromljah

Sromlje pri Brežicah.

Trgatev je večinoma končana. Vinogradniki so se letos držali povelja: berimo kolikor mogoče pozno, in nihče ni trgal pred 1. oktobrom. Večinoma se je začela trgati šele 7. oktobra in zato imajo navadni mošti povprečno 20% sladkorja, nekateri več, drugi manj. Najbrž še nikdar ni bila kapljica tako dobra, kakor letos in bo presegala letnik 1917. Količine je seveda precej manj kakor lani. Upamo, da bo šel letošnji letnik prav lahko v promet. Nekaj mošta je že prodanega.

Ne mučite Vaših otrok z navadnim ribjim oljem, ker so vsi otroci navdušeni za

JEMALT

izdelek iz ribjega olja, ki ima izredno prijeten okus. Dobiva se v vseh lekarnah.

Celje

Prvo gostovanje mariborskega gledališča, ki se je izvršilo v sredo 16. t. m. z uprizoritvijo Cankarjevega »Pohujšanja« v dolini Sentflorjanski v celjskem mestnem gledališču, je lahko zelo dober znak za bodoča gostovanja. Originalna Kovičeva inscenacija je prvo, kar moramo odkrito pohvaliti. Baš inscenacija je bila, kar nam pri Koviču lani ni dosti ugajalo. Tudi pri »Pohujšanju« se v tej točki čuti se negotovost, slika se zdi se premalo homogeno zaživljena, vendar pa dela ta korak v svet idealistične inscenacije Koviču čast. Tudi režiji se pozna, da jo je Kovič pripravil s posebno vestnostjo in ljubeznijo. Nič manj pohvale ne zasluži njegov cerkovnik, gotovo najboljša pojava med nastopajočimi moškimi poleg Skrbinskega zlodja. Vsemu ansamblu na čast bodi povedano, da smo zelo čutili, kako se je s pieteto in zavestjo odgovornosti oprijel tega Cankarjevega dela. Le to bi želeli, da bi bil »Peter« boljši cankarjanski. Kakor smo ga videli v Celju, je nemogoče. Gledališče je bilo nabito polno, razpoloženje navdušeno.

Dve učenki prišli pod konje. Hlapec Tine je prošil ponedeljek okrog poldneva pripeljal po glavni cesti skozi Gaberje s cementno težko naloženo voz in hotel pred Maksimilijano cerkvico zaviti proti mestu, kjer delajo novi most čez Koprivnico. Ko je mislil preko trotoarja, sta sli po istem Emica Faktorjeva in Hilda Šumijeva, obe sedemletni učenki na osnovni šoli pri šol. sestrah. Nista pričakovali, da bo voznik zavozil preko trotoarja in naenkrat se za znašil obe pod konji. Pa sta imeli srečo. Voznik je kljub težkemu tovoru hitro ustavil in punčki sta zlezli skoro docela nepoškodovani izpod konjev. Emica ima nad stolpom desne noge malo odprtinjo, Hilda pa malo krvavečo rano nad dlanko leve roke, obe pa sta se navzili strahu do siteda.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 18. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 19. oktobra: GROB NEZNANEGA JU-NAKA. premijera. Red C.
Nedelja, 20. oktobra: VELIKA ABECEDA. Izven.
Ponedeljek, 21. oktobra: STRAHOVI. Red D.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek, 18. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 19. oktobra: MAM'ZELLE NITOUCHÉ. Izv.
Nedelja, 20. oktobra: Ob 15 PRI TREH MLADEN-KAH, ljudska predstava. — Ob 20 TOSCA, ljudska predstava.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 19. oktobra ob 20: POHUJŠANJE V DO-LINI SENTFLORJANSKI. Ab B. Kuponi.
Nedelja, 20. oktobra ob 20: ŽUPAN STILMOND-SKI. Kuponi.

Ljudski oder v Ljubljani

V nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 8 zvečer uprizorili Ljudski oder v Ljubljani do sedaj na slovenskih odrih še ne uprizorjeno izborno komedijo slavnega španskega pisatelja Calderona della Barca »Dama-skrat ali Zaljubljeni vitezi«. Predstava je v rokah našega znanega režiserja g. Nenada in zasledena po najboljših močeh Ljudskega odra ter je igralsko kakor tudi scenično skrbno pripravljena. Cene vstopnic so jako nizke, od 12 do 4 Din in se dobe v predprodaji vsak dan od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 6 popoldne v Ljudskem domu I. nadstropje.

Iz društvenega življenja

Občni zbor Stolne prosvete bo v nedeljo 20. t. m. v slučaju neugodnega vremena ob šestih zvečer v Krekovi prosveti v Alojzijevešču, ob lepem vremenu se pa združi z izletom na Dobrovo. Poldnevni izlet Stolne prosvete bo v nedeljo 20. t. m. na Dobrovo. Odhod iz Ljubljane ob 1 izpred stole cerkve. Izlet se vrši samo ob ugodnem vremenu.

Drugi družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se vrši v sredo, dne 23. oktobra t. l. ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda« v Ljubljani. Poleg drugega razporeda pride na vrsto predavanje našega znamenitega znanstvenika gospoda prorektorja ljubljanske univerze dr. Milana Vidmarja o predmetu »Od potoka do žarnice«. Vstop je brezplačen in so gostje dobrodošli.

Podružnica Sadržskega in vrtnarskega društva v Kresniščah priredi do nedelje v kresniški šoli ogled odnosno razstavo sadja. Prireditelj ima poučen namen za povzdigo sadjarstva v okolici.

Udruženje jugoslovanskih inženierjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 18. oktobra ob 20 v lastnem zabavnem lokalnu na Kongresnem trgu št. 1. Predaval bo g. inž. Gvido Gulič o predmetu: »Rostov diagram I t in naša kuriva.« Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Orel

Orel Krakovo-Trnovo. Drevi ob 8 fantovski sestanek. Za ta večer smo povabili predsednika Slovenske orlovske zveze br. Basaja. Predaval nam bo o Orlovstvu. Pred leti je bil med nami brat Basaj, bratje takrat smo bili še majhni, imeli nismo še lastnega doma. Zgradili smo si sedaj lasten dom, napredovali smo pa tudi po številu. Pokazimo, koliko nas je, pridite vsi, pridite tudi vi bratje, ki ste že zahajali med nas, pripelimo tudi svoje prijatelje. Vabljeni so tudi podporni člani in starešine našega Orla. Na dnevnem redu je tudi deklamacija br. Slavota, pri slučajnostih se pa pogovorimo o drugih važnejših društvenih rečeh. Začetek točno ob 8. Bog živi!

Poizvedovanja

Zamenjan klobuk. Gospod, ki je v soboto v kavarni »Union« (pri vratih) zamenjal svoj trd klobuk (zaznamovan z Vo in križcem) s tujim (brez oznake), se naproša, da ga zamenja pri kavarniški blagajni.

Castna izjava

Podpisani Franc Babič, bogoslovec na Spod. Krapju, preklujem kot neresnične in izmišljene vse obdolžitve glede sramotenja križa po ravnem Jošku Rajb, posestniku na Moti, katere obdolžitve sem izrekel o njem o priliki primicije v Zamušanih dne 11. avg. 1929; prosim za odpustanje ter se zahvaljujem pokojnikov ženi Katinki Rajb na Moti in njenim otrokom, da so odstopili od vlozene zasebne obtožbe.

Ljutomer, 26. sept. 1929.

Franc Babič.

Vatikan in Cerkev

Delo za misijone. Izšel je 2. zvezek II. dela »Acta Pontificii Operis a Propagatione Fidei«, ki poroča o misijonem delu od julija 1928 do junija 1929. V tem razdobju so katoličani po vsem svetu zbrali za misijone 53.519.780 lir. V letu 1927/28 je znašala vsota 47.209.377 lir in leta 1922/23 je 24.102.569 lir. Številke kažejo, da se je povojni materijalni položaj v svetu izboljšal, a še mnogo bolj so dokaz vneine in ljubezni katoliških narodov za misijonsko delo. Zanimivo je, da tudi novospobnjenjenci v pogan-skih deželah z veliko vneino žrtvujejo za misijone. Eskimi n. pr., ki ne uporabljajo denarja, izdelujejo razne naravne predmete, ki jih propagandisti prodajajo v svet in tako dobe denar za misijone.

Katoliško časopisje v Franciji. V preteklih dneh je zboroval kongres »Bonne Presse« v Parizu, ki vodi časniško katoliško akcijo v Franciji. Številke, ki so jih navedli v svojih poročilih, kažejo, v kako močnem razmahu je katoliško časopisje na Francoskem. Glavni organ »La Croix«, dnevnik, se tiska v 300.000 izvodih. Njihov najmočnejši tednik, ki je izvrstno urejan, je v preteklem letu pomnožil naročništvo za 153.000 in se danes tiska v 1 milijon izvodih. Potem je še kakih 30 drugih tednikov, mesečnikov in revij, največ verske in nabožne smeri, ki jih tiska »Bonne Presse«. S posebno gorečnostjo so se posvetili mladinsko-mu slovstvu, in bodo v kratkem začeli izdajati novo mladinsko glasilo »A la Page«, okrog katerega so se zbrali najboljši mladinoslovci. — Poleg »Bonne Presse« na rue Bagard so ustanovili sijajno kinematografsko in skioptično produkcijo. Danes razpolagajo z več kot 1 milijon metri katoliškega filma in kakimi 900.000 skioptičnimi prikazanimi. Lani so priredili 20.000 skioptičnih predavanj. Kino so tako razširili, da ima domala že vsaka župnija v Franciji katoliško kino.

Ti podatki kažejo, da so francoski katoličani razumeli, da se za porast katoliških idej danes stori največ z dobrim časopisjem in pa, da je treba pri modernem dušnem pastirstvu uporabiti vse najnovejše pridobitve moderne tehnike.

Katoliško gledališče. Gibanje za katoliškim gledališčem je najjačše v Ameriki, kjer imajo tudi posebno organizacijo (The Catholic Dramatic Movement), ki skrbi za produkcijo moralno neoporečnih iger, ki naj bi imele vedno tudi vzgojno tendenco. Izdajajo tudi glasilo »Practical Stage Work« (praktičen oder), kjer diletanti dobe potrebne pouke.

Premoženje bolgarske cerkve. Vračarski metropolit Kliment je podal bolgarski javnosti poročilo o premoženju bolgarske Cerkve. Predstavlja vrednost 112.164.327 levov (do 65 milijonov dinarjev) in tvori lastnino sv. sinode, 11 diecezij, 2074 župnij, 24 svečarn, 18 diecezjskih samostanov in 3 stavropigialnih (metropolitu neposredno podrejenih) samostanov. Javnost oboja slabo cerkveno gospodarstvo, ki nikakor ne odgovarja povojnim velikim kulturnim in socialnim nalogom bolgarske duhovščine.

Sport

RAZNE SPORTNE VESTI.

Običajna jesenska nogometna prireditelj, tekme za Gospodski pokal, ki ga je ob priliki proslave 15-letnice poklonil SK Ilirija, je zopet preložen na prihodnje nedeljo. To pokalno tekmovalje, katerega se udeležujejo naši vodeči klubi, je vselej privabilo lepo število občinstva na igrišče, zlasti še, ker je čisti dobiček namenjen Jugoslovanski Matici oziroma Gospodskemu zvonu. Na prihodnjo nedeljo so tekme preložene radi letalskega dneva. Samo ako prirediteljem vreme ne bo nagajalo.

V Mariboru se bo v nedeljo vršila zanimiva sportna prireditelj. SK Zvezničar je ustanovil rokometno sekcijo, ki bo nastopila v nedeljo proti rokometnemu moštvu graškega Sportkluba. To je prva tovrstna sportna prireditelj v Sloveniji. Do sedaj se pri nas rokomet ni gojil, temveč le hazena in še ta samo za žensko mladino. Rokomet (Handbal) je zelo razvit v Avstriji in Nemčiji, sorodna panoga hazena pa predvsem na Češkem. V bistvu je to eno in isto, samo da rokomet goje predvsem moški, hazena pa ženske. — Ker je to prva prireditelj vrste, vladajo med mariborskimi sportniki zanjo veliko zanimanje.

NASA REPREZENTANCA PROTI ČESKI.

Zvezni kapetan dr. Pandaković je za običajno reprezentančno tekmo s Češko, ki se vrši na Češki narodni praznik 28. t. m., sestavljal naslednje moštvo: Mihelčič — Ivković, Beiselin — Arsenijević, Premrl, Kunst — Marjanović, Hltrec, Leinert, Bonadič, Hrnjček. Rezerve: Ing. Roth, Marjanović, Vidrih. Iz objavljene postave je razvidno, da je postavljeno z eno samo izjemo na levem krilu isto moštvo, ki je doseglo J.N.S. dve lepi zmagi nad Francijo in Romunijo. Edino v Parizu radi boleznim ni nastopil Premrl, brez dvoma je to naša najboljša reprezentanca. Velika vprašanje je, koliko teh igralcev bo odpovedalo. To moštvo je objavljeno v takem roku, da bo mogoče vsakomur dobiti dopust. K tej tekmi s Češko ne sme naša reprezentanca nastopiti kot v Bukarešti, Cisto na mestu so bile zahteve, da se igralci, ki pada dvoumno opravičilo, kaznuje. Kajti od takih reprezentančnih tekem zavisi precej ugled našega sporta.

SK Ilirija (iz tajništva). — Člani plavalne, lahkoatletske, nogometne in hazenske sekcije se obveščajo, da se vrše zimski treningi v tovarniški srednje tehnične šole na Mirju. Razpored treningov je od nadaljnjega sodeči: Plavalna sekcija v torkih in četrtkih od 16 do 19 (samo za moške člane). Lahkoatletska in težkoatletska sekcija v ponedeljkih in četrtkih od 19 do 21. Nogometna sekcija v torkih in petkih od 19 do 21. Hazenska sekcija v ponedeljkih od 17.30 do 19. v sredo pa od 18 do 19.30. Treningov hazenske sekcije se udeležujejo tudi vse članice plavalne sekcije. Pričetek treningov objavijo poedine sekcije. Članstvo navedenih sekcij se opozarja, da točno in polnoštevno poseja zimski treninge. Tajnik I.

Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora se vrši v petek 18. t. m. ob 20 v mali dvorani delavske zbornice. Gg. odborniki se naprošajo, da se iste sigurno in točno udeležijo. Tajnik I.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Trening se prične odslej vedno ob 10, garderoba je odprta za igralce od pol 16 dalje. — Načelstvo.

Slovenski lesni trg

Tudi minuli teden ni bilo posebnih sprememb na našem lesnem trgu.

Drva so v stalnem povpraševanju in pridnem odposiljanju, kar se ima zahvaliti vozovnemu vodstvu za kolikor mogoče hitro dostavo vagonov. V Italijo se pošilja vsevrstno blago, tudi polsuho, medtem ko Avstrija vztraja le pri suhih drvah. Tema dvema se je sedaj pridružila še Švica, katera pa zahteva razen garantirano suhih tudi prvovrstna gladka drva. — Tendence je čvrsta in se bo gotovo pojačala, čim pritisne mraz v večji meri. — Tudi rezana drva se išče še dalje od strani italijanskih interesentov in topot tudi hrastova, kar ni bil do sedaj to slučaj. — Same okroglice in tudi sečenice se kaj lahko oddajo.

Največje zanimanje v minulem tednu so beležili brzojavni drogovji, za katere se zanimata domača impregnacijska zavoda, Italija, Francija in Sušak za prekomorske kraje. Ta naša luka se živo zanima za 800 m³ jelovih brzojavnih drogov samo 10 m dolgih s premerom v vrhu 11½—14½ cm, ne glede na konicitelet, zimsko ali spomladansko sečeno. — Italija se zanima za velike množice brzojavnih drogov (smreka, jelka, bor) od 6.50 m do 12 oziroma 15 m, posebno pa za smrekove in borove 11 in 12 m dolge. Kakor že zadnjič opozorjeno, bi bilo dobro, da se produkcije brzojavnih drogov stavi približno na sedanjo višino produkcije tesanega lesa. Zel. vozarniki stav za brzojavne drogovce (izpod 20 cm srednjega premera) pa bi

moral biti na vsak način znižani, kakor je bil ta predlog svojas od bivšega tarifnega odbora soglasno sprejet, a od višje oblasti pa ni bil potrjen.

Hrastovi neobrobjeni plohi: od 60 do 180 mm debeline so bili v večjih količinah iskani in deloma tudi že zaključeni na ljubljanski borzi. Zanimanje traja dalje. Da ni tega blaga, katerega po pretežni večini izdelujejo vodne žage — na trgu, je krivo pomanjkanje vode. Isto velja za hrastove podnice.

Tramarija skoro počiva. Od strani Italije se vprašuje samo za robo, ki naj služi kot kompletacija zalog tamkajšnjih grostov. Grčija je vozarnsko tarifarično predalec in radi tega ne prihaja več na naročila, kakor svojas; obenem pa postajajo zavisni od enega kupca, kar gotovo ne gre v korist našemu narodnemu gospodarstvu.

V bukovini se nekateri naši industrijalci še niso odločili, kakšne bukovne izdelke bi proizvajali. Z ozirom na to, ker bo Španija na podlagi zadnje trgovinske pogodbe — vsekakor še najboljša odjemalka bukovine — bomo prihodnjič prinesli nekatere uzanice za bukovne produkte, ki bi potem prišli v poštev za izvoz v Španijo.

V jelovini se iščejo madrieri 72 × 223 mm, 4 m dolgi. — Iz službene tečajnice Ljubljanske borze je razvidno, koliko in katerega blaga se najnujnejše išče, radi česar bi bilo umestno za naše trgovce in industrijce, da si jo naroče.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Tobačne srečke 1882 82 zaklj., vojna škoda 425 bl., Celjska pos. 170 den., Ljublj. kred. 123 den., Praštediona 870.50 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 416—417, kasa 415—417 (416), termini: XII. 421—422 (421), 7% inv. pos. 84.50—85.50 (84.75), agrari 53.50 do 54.50. — Bančni pap.: Union 202 den., Poljo 16 do 17, Hrv. 20 den., Kred. 93 den., Jugo 81.50—84, Lj. Kr. 123 den., Nar. 8050 den., Prašted. 880—890, Srpska 156—158, Zem. 127—130, Obrtna 36.50, Etno 164 den., Katoliška 32 den., Našička 1650 bl. — Ind. pap.: Gultman 190 bl., Slavonia 125—140, Sla veks 96—100, Danica 117.50— bl., Drava 370 bl., Sečerana 410—420 (410), Osj. Jev. 210—215, Brod. vag. 130—138, Union 140—145, Isia 21.50 den., Ragusea 420—430, Trbovlje 465—480, Vevče 132 den., Nar. sum 40—45, Piv. Sar. 205 bl., Nar. min. 20 den., Jadran. 500 den., Oceania 195 bl.

Belgrad. Nar. banka 8100, 7% inv. pos. 84.50 do 85 (85), agrari 53.25—53.75 (53.25), vojna škoda prompt 418—418.50, XII. 423—425 (423—424).

Dunaj. Don. sav. jadr. 84.55, Wiener Bankverein 21.65, Creditanstalt 53, Escomptes, 173.25, Union 24.65, Jugo 83.10, Aussiger Chemische 252, Mundus 176, Alpine 37.60, Trboveljska 58, Kranj. ind. 39, Leykam 6, Rima Murany 111.50.

Zito

Vkljub živahni izvojni kupčiji je na našem domačem žitnem tržišču oslabil položaj za koruzo in tudi za pšenico. Cene se sicer niso izpremenile, vendar je pričakovati, da se bodo pod vplivom svetovnega žitnega trga še nekoliko znižale, da bomo mogli ostati pri izvozu konkurenčni. V notranjosti države je promet neznan.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. NoviSad. Pšenica bč. 190—92.50, sr. b. 187.50 do 192.50, moka 0 g 295—305; vse ostalo brez spremembe. Tendence slaba. Promet: 45 vag. pšenice, 17 koruze, 4 moke.

Budimpešta. Tendence: medla. Pšenica: okt. 22—22.04, zaklj. 22.03—22.05, marec 24.25—24.18, zaklj. 24.18—24.19, maj 24.85—24.86, zaklj. 24.85 do 24.86; rž: marec 18.45—18.16, zaklj. 18.16—18.18 koruza: maj 17.10—17.20, zaklj. 17.20—17.28.

Les

Iščejo se: madrieri smreka-jelka 73 × 223 mm, 4 m fko vag. Postojna oz. Sušak pristanišče; ca. 400 m³ merk. tramov 11 × 13 cm, 5 in 6 m fko vag. nakl. post.; brzojavni drogovji (smreka, jelka, bor) 6.50—15 m 10—11 cm v vrhu, fko vag. meja Postojna.

★ Poziv na občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani! Trgovski in drugi zasebni nameščenci, člani gornjega zbora, udeležite se v polnem številu obnega zbornega društva, ki se vrši v nedeljo dne 20. oktobra ob 10 dopoldne v palači Delavske zbornice. Gre za vaše pomembno stanovsko vprašanje, za izvedbo višjega zavarovanja, ki naj dobi odobritev kar največjega števila članov. V informativne svrhe pa priredi omenjeno društvo že v soboto 19. oktobra ob 8 zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani sestanek članstva, na katerem se bo razpravljalo o načinu in smernicah izvedbe višjega zavarovanja. Nameščenci, posetite torej i ta sestanek i občni zbor v čim lepšem številu!

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radioverl«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto.

Zastojni elektronko

SD 4 (avdiofona) ali XD 4 (sklepna ojačevalka)? Letna naročnina Din 250/- in Din 10/- za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pišite samo na WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H. Wien I. Postalmassgasse 6

Prazno sobo

s posebnim vdomom in električno razsvetljavo najamem direktno od bivšega lastnika s 1. novembrom. — Ponudbe na uglašni oddelek »Slov.« št. 11.658 pod značko: »Soliden trgovski potnik«.

Borza

DENAR

17. oktobra 1929.

Beležiti moremo nadaljno nazadovanje deviznih tečajev tako v Curihu kakor tudi na naših borzah. Promet je bil znatnejši kakor včeraj. Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Trst, dočim je v ostalih devizah interveniral Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2280.50 bl., Berlin 1350.50—1353.50 (1352), Bruselj 791.12 bl., Budimpešta 989.86 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 794.94—797.94 (796.44), London 275.48—276.28 (275.88), Newyork 56.56 bl., Pariz 222.68 bl., Praga 168.33—169.13 (168.78), Trst 295.55—297.55 (296.55).

Zagreb. Amsterdam 2277.50—2283.50, Berlin 1350.50—1353.50, Budimpešta 988.36—991.36, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.94—797.94, London 275.48—276.28, Newyork 56.46—56.66, Pariz 221.68 do 223.68, Praga 167.33—168.13, Trst 295.66 do 297.66.

Belgrad. Berlin 1350.50—1353.50, Budimpešta 988.36—991.30, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.94—797.94, London 275.48—276.28, Newyork 56.46—56.66, Pariz 221.68—223.68, Praga 167.33 do 168.13, Trst 295.66—297.66.

Curih. Belgrad 9.1265, Berlin 123.37, Budimpešta 90.225, Bukarest 3.07875, Dunaj 72.69, London 25.17, Madrid 74, Newyork 517.10, Pariz 20.32, Praga 15.305, Sofija 3.745, Trst 27.075, Varšava 58.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.55875, (valuta) 12.905, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

Med albanskimi roparji

Odrezane glave na plotu — Krvav obračun

V zadnjem času se je v Mali Aziji znova razbuhotilo roparstvo in piratstvo. Ob teh poročilih se v starejšem rodu obuja spomin na nekdanja junaštva albanskih roparjev v Mali Aziji. Anton Remy, bivši bosensko-hercegovski vladni tajnik, pripoveduje:

Ko je morala Turčija v 80. letih odstopiti dele Albanije Grčiji, se je veliko turških Albancev izselilo v Turčijo. Nekaj se jih je naselilo v Mali Aziji okoli Smirne. Tisti med njimi, ki so ostali brez sredstev in zaslužka, so se zbrali v bande, lovili bogate ljudi in jih proti odkupnini zopet izpuščali.

Ti albanski roparji so zelo držali nase in nikoli niso izvršili kakega umora. Najraje

Sedaj je bil osramočen guverner, ki je moral na vsak način vzpostaviti svojo čast in oblast. Topot je naredil zares, in to prav po turško. Dal je prijazno povabiti roparje k sebi, češ da jim hoče dati dobra službena mesta in jih rešiti neprijetnega življenja v gorah. Albanci so prišli ob določeni uri polnoštevilno, po svoji navadi kajpak do ust oboroženi. Ob vходу v konak so jih opomnili, da se pač ne spodobi, da bi šli taki pred guvernerja. Albanci so se po daljšem obotavljanju odločili, da odlože ostalo orožje, le pištole vzamejo s seboj. Več si od njih nihče ni upal doseči in tako so jih odvedli h guvernerju v zgornje prostore.

Guverner je sprejel roparje zelo prijazno; vprašal je vsakega, kakšno mesto si želi: pri orožnikih, policiji ali carinski straži in vsakemu je zagotovil, da bo željeno službo dobil. Nemalo zadovoljni so se vračali Albanci po stopnicah. Tedaj pa je od spodaj gori zagrmelo povelje: »Udajte se!« Izza stebrov so planili vojaki. Vodja Albancev Juruk Osman je zaklical: »Izdajstvo!« in sprožil revolver. Vnel se je strahovit boj, v katerem je šlo na življenje in smrt. Kljub hrabri obrambi so Albanci kmalu podlegli premoči. Eden izmed njih je med bojem udril v guvernerjeve sobane, da bi guvernerja ustrelil. Toda guvernerjev pribočnik Hasan bej, orjaški Čerkes, ga je zgrabil, potisnil na stol in mu z jataganom odrezal glavo.

S tem je bilo konec albanskih roparskih tolp pri Smirni. Večina roparjev je ostala mrtvih v konaku, kar je bilo ranjenih, so spravili v ječe, kjer so za vedno izginiti. Guverner je pa v proslavo svoje zmage priredil v konaku slovesen sprejem in gostije so stopali preko komaj osušenih rjavih lis albanske krvi.

Za zlatom!

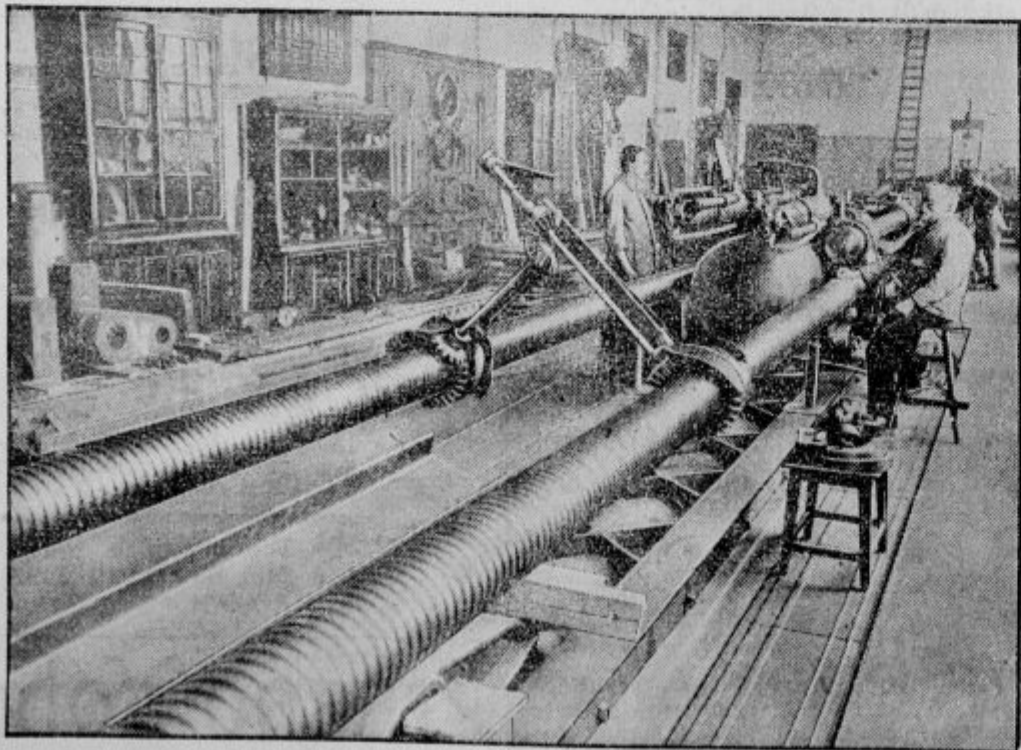
Malo je znano, na kakšen način se koplje tista rumena ruda, ki vzbuja tako nautešljiv pohlep v človeških srcih — zlato. Poseben poročevalec berlinskega lista poroča o tem iz Aucklanda:

Kjer se lakota po zlatu zaje v kako ozemlje, ga žre in žre, brazda po drobovju zemlje in ga meče na vrh, tako da ostaja za njo za stoletja neplodna puščava. Okoli afriškega zlatega mesta Johannesburga se širijo taka izsipališča gluhega kamenja, podobna pokrajinam na luni. Toda v primeri z Avstralijo in Novo Zelandijo je to razmeroma le ozek pas.

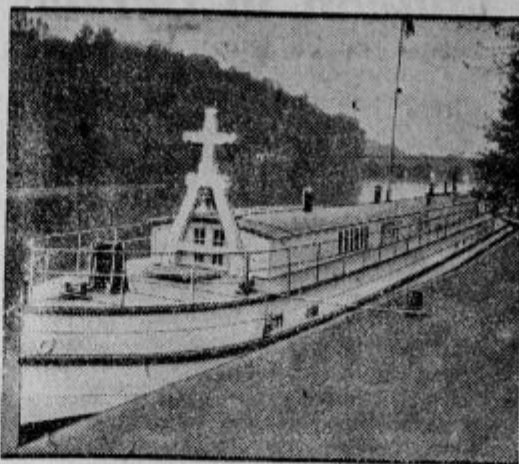
Razlika je v načinu kopanja zlata. V Južni Afriki se koplje zlato večinoma pod zemljo. V Avstraliji in Novi Zelandiji pa zlato izpirajo iz zemlje in kamenja. To se dela prvič na ta način, da cele griče z močnimi curki vode splavljajo nizdol, naplavino pa potem na sitih izpirajo. Za izpiranje ostaja golo, razrito rebrovje, gluho kamenje.

Ta način pa moderni tehniki še ni izdaten dovolj. Iznáša je poseben stroj za kopanje zlata, podoben onim, s katerimi se čistijo struge in morsko dno, le da je »zlato bazen« mnogo večji in močnejši. Je to prava orjaška pošast, ki se hrani z dobro zemljo, od sebe pa daje le sip in kršje.

Da more ta pošast delati, potrebuje primerno veliko vodno površino. Tu polože plavajoč ponton in nanj montirajo stroj. Sedaj more stroj začeti delati. Njegovi ostrí grabelni zobje začno glodati obrežje ter se zajedo vanj. Izkopana zemlja in kamenje se vsiplje preko niza sit, izpiral in pretresujočih ražnjev. Tu se izloči zadnje zrnce zlata, a na koncu se izsipa kamenje in grušč tako da pride plodna zemlja na dno, čez njo pa se nagromadi gluho kamenje.

Stroj za lomljenje in trganje, s katerim izvršuje svoje preizkuse nemški državni urad za preizkušanje materiala. Na tem uradu, ki je istočasno največji znanstveni institut v Nemčiji, vse izdelke človeških rok raztrgajo, zlomijo, razrežejo, zdrobe in sežgo, da tako doženejo trdnost in odpornost vseh mogočih snovi.

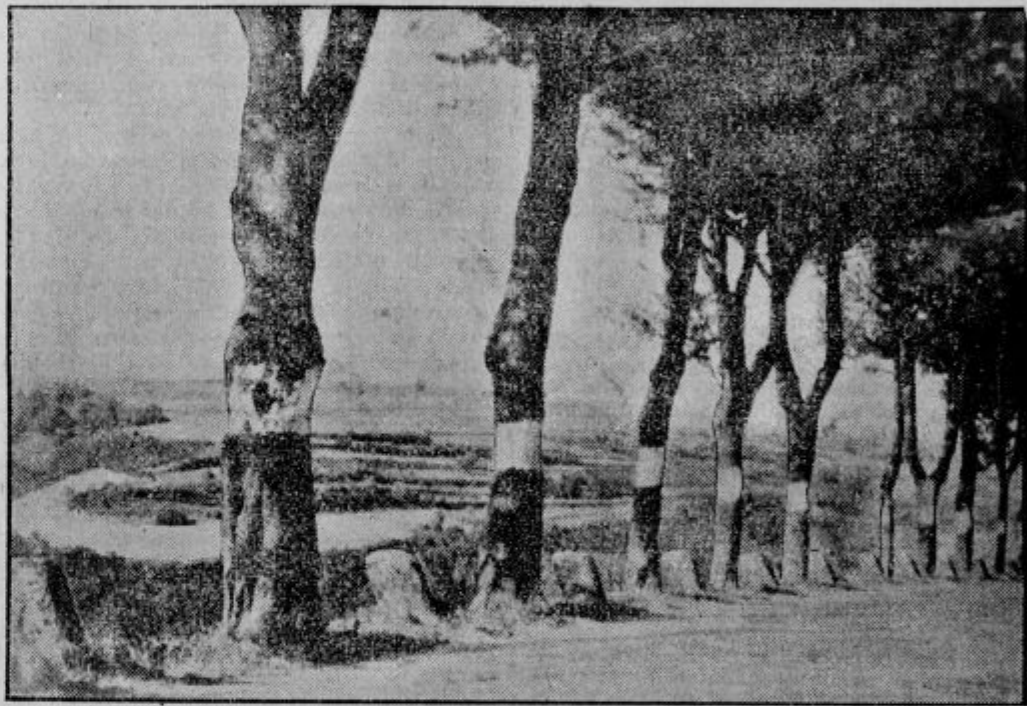
Plavajoča mornariška cerkev na Sprevi in pritokih v Berlinu, kjer se prireja služba božja za mornarje, praznuje te dni 25 letnico svojega obstoja.

Tako se zajeda stroj vedno globlje v deželo, a v napravljene odprtine se takoj zliva voda in nosi s seboj ponton s strojem. Stroj nenasično požira polje in gozdove. Na eni strani se ribnik širi, na drugi zasipa. Tako ostaja za njim širok pas brezupne puščave.

V Južnozpadni Afriki so v zalivu Lüderitz zlopatili preko sit celo puščavo, da so ji iztrgali diamante. To ni nič v primeri z »zlatim bagerjem«, ki dobesedno žre cele pokrajine z drevjem in steblovjem. Pogled je strašen, a kaj zato? Zlato je človeku višek vseh vrednot.

Pijani otroci v šoli

V majhni finski vasi pri Fredrikshamu so prišli te dni vsi otroci popolnoma pijani v šolo. Pri nekem dečku so našli 20 litrov vtihotapljenega spirita. Preiskava je dognala, da se vaščani vneto pečajo z vtihotapljanjem alkohola — na Finskem imajo splošno alkoholno prepoved — in da otroci pogosto prihajajo v šolo in k službi božji pijani.

Nova znamenja za avtomobiliste. V Porenju so začeli pleskati občestna drevesa z barvo, ki se ponoči sveti, da kažejo avtomobilistom pot.

Za düsseldorfskim morilecem še nobene sledi

Düsseldorfske oblasti so razpisale za izsleditev skrivnostnega morilca 3000 mark nagrade. Prebivalstvo se po časopisu in radiu poziva, naj sodeluje pri izsledovanju. V noči od sobote na nedeljo so straže na samotni poti opazile dekleta, ki je šla z nenavadno dolgimi koraki. Takoj so jo obkolili in jo prijeli. Izkazalo se je, da je to preoblečen mlad možki. Pri njem so našli revolver in bodalo in na komolcih krvave madeže. Že so bili prepričani, da imajo v rokah skrivnostnega morilca; toda fant je izjavil in dokazal, da je poštenjak. Preoblekel in oborožil se je samo zato, da bi zaslužil razpisano nagrado: mislil je, da ga bo morilec na samotni poti opazil in se mu približal, on ga bo pa z revolverjem zgrabil in oddal policiji. Madeži na obleki so bili od črnih jagod...

Nekateri kriminalisti domnevajo, da bi utegnili biti več morilcev, med temi prvi Straussberg, čegar umori so potem potegnili za seboj druge duševno bolne ljudi. Vendar je mnogo več razlogov za mnenje, da je vse umore izvršil eden ter isti človek. Saj lovi morilec svoje žrtve dosledno na obsežnih samotah med tovarnami v okolici. Ravnotako na žrtvah ni opaziti ne znamenj ropa ne zločinov proti pravosti. Tudi je v vseh slučajih videti, kako je sledil morilec trenutnemu nagonu. Düsseldorfska in berlinska policija, ki v tem slučaju delata skupno, nalogi kljub vsem naporom očitno nista kos, kar prebivalstvo tembolj razburja.

Mesto v konkurzu

Industrijsko mesto Milspe na Pruskem je zasló v take denarne stiske, da je prisiljeno prijaviti konkurz. Uradništvo dobiva plačo že dalj časa v obrokih. Neugodne razmere so nastale vsled težkega položaja male obrti, ki je glavni gospodarski vir tamkajšnjega prebivalstva.

Princ Valeški za afriške leve in slone

Angleški prestolonaslednik zopet žanje veliko priznanje javnosti. Na banketu v East Africa Dinner Clubu je imel govor, v katerem se je z vso vnemo zavzel za zaščito levov, slonov, nosorogov in druge velike afriške zverjadi pred iztrebitvijo. Rekel je, da mora vsakega prijatelja narave boleti srce, ko vidi, kako razne lovske ekspedicije uničujejo živali afriških pražgodov. Njemu samemu da je veliko ljubši lov s fotografskim aparatom kakor pa s puško. — Prinčeve besede so se predvsem nanašale na razne ameriške lovske družbe, ki hočejo posnemati bivšega predsednika Roosevelta, dejansko pa vprizarjajo sramoten in surov pokolj med zverjadjó. Ti moderni lovci gredo na lov z oklopnimi avtomobili, v katerih so seveda popolnoma varni pred živalmi. S temi vozili naženo skupaj zveri in jih nato iz daljave dvajset korakov postreljajo. Tako pade v malo minutah po deset in več levov, žiraf, redkih antilop itd. Tak lov ni več sport, marveč mesarsko roko-delstvo. Angleške oblasti v afriških kolonijah so že dobile nalog, da izdajo najstrožje odredbe proti takim modernim lovom. Prinčeve besede pa bodo gotovo še več zalegle. Pri tem je zanimivo, da je princ Valeški sam strasten lovec ter je ustrelil že mnogo levov, slonov, žiraf itd.

O te klobase!

V Leipzigu se je začela velika razprava proti klavničnemu pazniku Rawaldu, mesarju Rostu in 14 tovarišem, ki so obtoženi, da so v klavnici pobirali drobce, ki ni bilo za človeško hrano, in ga dalje prodajali. Glavni krivec Schulze, ki je v svojem mesarskem veleobratu to drobce podelaval v klobase, se je pred kratkim ustrelil.

Dragocenosti v slugovem kovčegu

Te dni si je hči angleškega konzula v Berlinu, Alice Fuld, ranila prst na svojem dragocenem briljantnem prstanu. Da bi dognala, kje je bil vzrok tej ranitvi, si je prstan natančneje ogledala. Pri tem je opazila, da je preje tako blesteči kamen nekam teman. Kmalu se je pokazalo, da je bil prejšnji briljant zamenjan s cenejšim safirjem. Sedaj je pregledala tudi svoj ostali nakit in dognala, da je bil tudi na nekem drugem komadu dragoceni kamen zamenjan s potvorjenim. Sum je padel na 27letnega konzularnega slugo Karola Kamolza, ki so ga večkrat videli v sobah, dasi tam ni imel kaj opraviti. V njegovem kovčegu pogrešanih draguljev sicer niso našli, pač pa izredno dragocen prstan z grbon in več drugih redkih dragocenosti, o katerih izvoru zaenkrat še ni nič znanega.

Smešnice

»Kako pa napravite, ako hočete čredo prav hitro prešteti?«

»Noge štejem in dobljeno število delim s štiri.«

*

Hči (očetu): »Ali te je gospod Glavan zaprosil za mojo roko?«

Oče: Da, in sedaj sedi v moji sobi in dela račune, da dožene, če te ljubi.

*

»Oče, neki sošolec mi je rekel, da sem čisto tebi podoben!«

»Tako? In kaj si mu odgovoril?«

»Nič. Veš, mnogo večji in močnejši je nego jaz.«

*

»Tako elegantno ste oblečeni! Ali mi ne bi hoteli dati naslova Vašega krojača?«

»Tega nikakor ne morem. Daje mi na upanje samo še pod pogojem, da njegovega naslova ne izdam nobenemu svojih znancev.«

Odmevi - literarno kulturna revija

Literarno-kulturna revija. — Izhaja četrtletno v knjigah od 6—7 pol. Izdaja in ureja Radivoj Peterlin-Petruška.

Ze delj časa se je — čeprav ne čisto javno — oglašala zahteva po nekaki svobodni tribuni književnega udejstvovanja, v kateri naj bi prišli do besede najprej tisti naši pisatelji in pesniki, ki jih več ali manj načelni redakciji »Ljubljanskega Zvonca« in »Doma in Svetla« bolj puščata v nemar. To prizadevanje je uresničil Peterlin-Petruška s pravkar izšlo jesensko knjigo »Odmevi«.

Knjiga je po zunanji obliki čedna in okusna. Če le površno pregledamo njeno vsebino, opazimo, da je med številnimi sodružniki revije (sodelovalo je 47 avtorjev!) neka skupina naših književnikov, ki bo nastopala v »Odmevih« kot celota in ki je res v poslednjem času bila razkrojena ter smo jo skoro izgubili iz vida. K tej skupini pripadajo najprej Cvetko Golar in Radivoj Peterlin-Petruška, potem E. Gangl, Vida Jerajeva, Manica Komarova, Jože Kostanjevec, Ivan Lah, Ksaver Meško, M. Pugelj, Silvin Sardenko in dr. Fr. Zbašnik. Je to tista skupina naših književnikov, ki je pred in med vojno stala v ospredju in ki so jo recimo povojne razmere in novi zahtevki potisnili iz vodilnih književnih revij v družinske, mladinske in druge liste ter v podlistke naših dnevnikov. Radi tega je tudi razumljivo, da je revija — spretno prikrito — utemeljila svoj izid z objavo poslednjega Aškerčevega pisma dr. Turnerju, v katerem čitamo sledeče stavke: »Koliko naših mladih ljudi pa ne ve, kaj je mladost in je ne zna porabiti. Večkrat se vprašam, če vidim takega postopca, kaj bo z njim na stara leta. Povebal je morda tudi univerzo, pa je prekinil svoje študije in zdaj se samo spreha po ulicah, poseda po kavarnah, kadi cene cigarete in — kritizira vse in zametuje suverensko vso, kar so drugi vstvarili — z delom.« Torej malce pike na sodobno mladino in malce v nekem smislu upravičene užaljenosti...

Gradišćanski Hrvati

Med letošnjimi edicijami društva sv. Jeronima je izšla knjiga gradišćanskega Hrvata gosp. Ignaca Horvata: »Gradišćanke«. To je prvič, da se na Hrvatskem izdaja originalno delo kakega Hrvata iz Gradišćanske, četudi je njihova književnost v zadnjem času zelo živahna. Z vztrajnim delom par književnikov in javnih delavcev je gradišćanskim Hrvatim uspelo, ustvariti književni jezik, ki je bogat na izrazih. Za podlago so vzeli dolnjegradišćansko narečje, pomešano z besedami iz hrvatskega književnega jezika; radi bližnjega dotika je tudi mnogo slovenskih besed in oblik. Gosp. Horvat je knjigo napisal v jeziku gradišćanskim Hrvatov, Obravnava problem, ki je tudi pri nas aktualen — razmerje vasi do mesta, deželana do pomeščanjenega kmečkega sina. Ta problem je rešil zelo optimistično. Odtujeni kmečki sin se vrne na svoj dom in zopet postane tak, kakršen je bil.

Iz bolgarske književnosti

V Solijski zbornici »Bilgarski istoričeski romanik« je izšla povest Teodosija Atanasova »Peter Deljan«, katere dejanje se vrši v XI. stoletju. Kritika hvali izrazite portrete starih bolgarskih vojakov in zvitega bojara Kavkana, toda avtor je zagrešil — posebno pri popisu takratnega Carigrada — preveč neologizmov, govori o mestnih parkih in celo navede vsa razdalja — v kilometrih!

V založbi Prosvetnega ministrstva je izšla knjiga A. Drumeva z natančnim popisom ritma in izrečenj raznovrstnih narodnih plesov: Bilgarskite narodni hori. Delo A. Drumeva je sad zaslužnega dolgoletnega nabiranja gradiva, toda popis brez slik ne more seveda zadosti razvidno predložiti ritmično gradivo.

Nove zgodovine ruske književnosti

Neumorni prof. Lo Gatto je v Rimu natisnil III. del svoje široko zasnovane knjige »Storia della letteratura russa«. Obdelal je sedaj početke ruskega literarnega jezika (Karamzin) romantizem in namenil posebno razsežno poglavje Puškinu. V odstavku »Puškin in svetovna književnost« so tudi navedeni prevodi iz Puškina. Knjiga je spisana

Prva knjiga »Odmevi« je posvečena spominu Ivana Pughja. Mnogo sestavkov, pesmi in beležek o umrlem pisatelju nahajamo v nji. Glede ostalega gradiva moramo pa na splošno omeniti, da v izbiri uredništva ni moči zaslediti kakega določenega smotra ali kakega merila za umetniško vrednost objavljenih prispevkov. V podrobnejšo oceno se radi velikega števila priobčenih stvari tu ne moremo spuščati.

Med razpravami je B. Borkovo »Drhtenje duše« sentimentalno-poetično, toda vsebinsko plitko. Poudarka vredni sta Janko Lavrinova študija o »Ruski moderni do velikega prevrata« in Franceta Vebra »Nekaj misli o kulturi in civilizaciji«, v katerih prihaja do zaključka: »Kultura je in naj bo smoter civilizacije, civilizacija pa je in naj bo sredstvo kulture.« Razpravo, ki je zelo zanimiva, končuje z besedami: »Kultura vede človeka končno k Bogu, sama civilizacija pa k osebnostnemu niču.«

Spričo nekaterih izvrstnih prispevkov, s katerimi se prva knjiga »Odmevi« odlikuje, in spričo žal premnoge manj vrednega in celo manj kot povprečnega gradiva, je težko izreči sodbo o tej novi reviji. Ugotovimo le, da je uredništvo gostoljubno, vendar nekritično sprejelo pod krov vsakogar, kdor je potkal in kogar je povabilo. Kakšno lice bo list posledje zadobil — kajti v tej sestavi je dvomljivo, da bo še naprej izhajal — in kakšno kvalitativno višino bodo imeli »Odmevi« kot celota, se bo pokazalo v naslednjih knjigah, ko bo — morda vendarle — spoznala redakcija, da brez nekega načela ne gre. Potem utegnemo tudi presoditi, koliko nam je dan današnji še vredna skupina, ki se je z »Odmevi« predstavila kot strnjena celota. s. š.

K tej knjigi je napisal g. M. Ujevič uvod o gradišćanskih Hrvatih, njihovem jeziku, književnosti, kulturnem delu in o samem pisatelju. Samo par besed iz tega uvoda: Gradišćanski Hrvati so okrog 60 tisoč; imajo svojih trideset župnij, kjer so župniki Hrvati; skoro vse šole so v rokah domačih učiteljev; na njih se poučuje v hrvatskem jeziku, približno v 80% šol; njih književnost se je pričela razvijati v osemnajstem stoletju; imajo okoli trideset mladinskih prosvetnih društev; lepo število pevskih društev; zastopani so po treh poslancih v gradišćanskem deželnem zboru, od katerih sta dva krščanska socialca, tretji pa je socialist, en krščanski socialca je v deželni vladi — dr. Lovre Karali; zelo lepo se razvija zadrugištvo. Ker je jezik gradišćanskim Hrvatov podoben slovenskemu, lahko bere knjigo vsak Slovenec. Naroča se pri Društvu sv. Jeronima, cena 8 Din. Disky

zelo vestno, četudi ne prinaša novih vidikov in se torej lahko priporoča. Marj ugodni vtis zapusti novi zvezek poljudne Armand Collinove knjižnice: Jules Legras, La littérature en Russie. Paris. Prof. Legras je ponovno obiskal Rusijo in dobro obvlada jezik (predava rusko književnost na univerzi v Dijonu). Toda njegove slike posameznih pisateljev ne nudijo nobene skupne razvojne črte. Premalo je povedano delo o Puškinu in Gogolju, zamolčan je predvorni simbolizem (dasi sta omenjena Blok in Balmont) in nad vse površen je imenik porevolucijskih pisateljev.

Ave Marija. Nabožno-poučni mesečnik, izdaja jajo Slovenski Franciskani v Ameriki, Lemont, Illinois. List živi že ena in dvajseto leto ter je jako razširjen v Ameriki med slovenskim ljudstvom, kateremu prinaša poleg nabožnega tudi obilo drugega gradiva. Oktobrska številka prinaša na prvem mestu črtico »Sv. Francisek« našega odličnega pisatelja Ksaverja Meška.

Dr. J. Kofnik, Lesičjak, ljudski pesnik in pevec iz Korolana. Zbirka pesmi priljubljenega ljudskega pesnika Franca Lederja ali kakor so ga imenovali Lesičjaka, doma v Glesanici na Koroskem. Str. 32. Izdala in založila Slovenska straža v Mariboru.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 18. okt.: 12.30 Reproduc. glasba. 13. Časovna napoved, borza, reproduc. glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17. Koncert radio-orkestra. 19. Gospodinska ura, ga. Zemljanova. 19.30 Italijanska, poučuje dr. Leben. 20. Glasba pred 100 leti pri Slovincih iz vidika sodobne evropske kulture, predava dr. Cerin. 20.30 Pesmi v orkestralni obleki, izvaja radio-orkester. 22. Časovna napoved in poročila.

Sobota, 19. okt.: 12.30 Reproduc. glasba. 13. Časovna napoved, borza, reproduc. glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17. Koncert radio-orkestra. 19. Delavska ura. 19.30 Nemščina, poučuje prof. dr. I. Grafenauer. 20. Koncert godbe Dravske divizije. 22. Časovna napoved in poročila. 22.15 Koncert radio-orkestra.

Drugi programi:

Petek, 18. oktobra:

Belgrad: 12.40 Radio kvartet — 17.05 Črnogorske anekdote — 20.00 Prenos opere — Zagreb: 12.30 Gramofonske plošče — 20.35 Veseli večer Radio-orkestra — Budapest: 12.00 Zvonenje iz

univerzitetne cerkve — 12.05 Koncert radio-kvarteta — 17.00 Koncert salonskega orkestra — 19.30 Predstava iz opere — 22.35 Koncert ciganskega orkestra — 20.30 Jazz — Dunaj: 16.45 Akademija — Milan: 20.30 Simfonični koncert — 23.15 Koncert — Praga: 19.20 Prenos iz gledališča v Bratislavi — Langenberg: 17.35 Popoldanski koncert — 20.30 Veseli večer — Rim: 17.30 Popoldanski koncert — 21.02 E. Kalman: »Grafica Maria«, opera — Berlin: 20.00 Prenos opere iz gledališča: »Tiefenland« — Katowice: 20.15 Koncert simfoničnega orkestra Varšavske filharmonije — 23.00 Literarna ura — Toulouse: 18.00 Plesna glasba — 19.00 Orkester — 19.30 Plesna glasba — 20.15 Opera »Mignon« — Stuttgart: 16.15 Radio-orkester — 20.00 Klavirski koncert iz klavirskih — 22.00 Češke pesmi — 23.15 do 24.00 Zabavna glasba — Torino: 19.15 Radio-koncert — 20.30 Simfonični koncert — 23.00 Radio-koncert — M. Ostrava: 15.00 Popoldanski koncert — 17.30 Komorna glasba — 19.00 Prenos iz Prage

Nič ne pomaga.

Vzdih radioamaterja: »Ne funkcioniira pa ne funkcioniira. Aparat je zanič. Kovač ga je popravljal, brivec pa je pregledal, sam sem ga še parkrat vrgel ob zid! Ali mislite, da kdaj ujamem nanj Ljubljano? Kaj še!«

Kaj je lepšega

kot je naravna sveža barva?

Vsaka samozvestna dama pazi na svojo zunanost. Znat mora privlačno delovati. In to more vedno, ker katere lepota nas bolj uveri, kot sveža barva nežnih lic in ustnic polnih življenjske toplote?

Rdečilo »Khasana-Superb« za lice daje odlično, a vendar ne kričeč ton, ki vzbuja zadivljenje. Saj »Khasana-Superb« tudi ni navadna »sminka«. Malo po uporabi pretvori lastna koža to pomarančasto kremo v rožnato naravno rdečilo. Barvni tok je zarez ali kot dah nežen, kakor je že koža ali svetla ali temna. V svojem koloritu se prilagodi teintu v vsakem slučaju.

Štift »Khasana-Superb« za ustnice daje ustnam potreben ton in nič več. Oba štifta za ustnice in rdečilo za lice, vzdržijo, vreme in poljube.

Ogledalo Vam bo povedalo, da boste dosegli s tem pomožnim sredstvom nesluteni izraz naravnega, ljubekega izgleda. a uporabe »Khasana-Superb« ne more nihče slutiti.

KHASANA SUPERB

Skladišče za Jugoslavijo: JUGOPHARMACIJA d. d. Oddelek kozmetike.

DR. M. ALBERSHEIM Frankfurt a. M. - London

Dobite povsod.

Steklena opeka

strešna in zidna, plošče za tlakovanje vseh vrst se dobi le pri

ČEHOSTAKLO

Ljubljana
Komenskega ulica št. 20
Telefon 3140

Beograd
Carinska ulica br. 10
Telefon 3288

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

Ljudstvo hrumi pod njima kakor daljno peklo. Nekaj dam je od strahu omedlelo, ko so gledale ta prizor.

Kaj pa je bilo? Mari sta prišli letali v močan zračni vrtnec? Med tem, ko ljudje to ugibljejo, pa izbruhne nekje pri Hanoverskem domu strašno rjovenje in ropotanje.

Terasa palače se je udrila na gledalce, strašen vrišč je tam. Stotine mrtvih in ranjenih! Sivi stari zid se kolje, udara, poka, neviden nož reže telo stavbe na dvoje, kamenje pokriva, mori množico...

Strahotna zmeda, mrevarstvo, smrt, tulenje, ropot! Vozovi, avtomobili trkajo skupaj, ljudje nore, se prekopicejejo, blazne...

»Sinja nevarnost!«

Ta klic se razbegne vsepovsod.

Od Chaussée d'Antin pa vse do paviljona de Hanovre je trg poln zmečkanih ljudi, vozil, stvari. Vse pozabi na zračno tekmo.

Sredi trga — vse izgleda tako — je moralo pasti veliko, uprav nevidno telo, ki je pomečkalo množico, telo, v katero se sedaj zaletavajo, ob njem razbijajo avtomobili, tramvaj...

Nastopi vojaštvo, policija... Na čelu vsem pa mož v fraku, s pentljo častne legije, z rdečim zvezkom v roki — Le Tellier! Ves varstveni aparat se stavi učenjaku na razpolago. On je diktator.

* * *

Le Tellier hodi okrog trga, tolče s pestjo ob nekaj nevidnega, kar leži na trgu in tisto nevidno

votlo zabebni ob vsakem njegovem udarcu.

Torej: nevidno, podolgovato telo je padlo iz zraka, poškodovalo »Proletarca«, skoro razbilo »Skobca« in padlo na Hanovre in sedaj leži na trgu, na stotini zmečkanih trupel...

Preiskava dožene, da gre za dolgo telo, ki se končuje v ostastih konceh, kakor neke vrste torpedo. Vojaštvo in gasilci prineseo vrvi, jih potegnejo pod predmetom skozi, dvignejo in stavijo v Grand Palais.

Neizmerno čudno, nerazumljivo je gledati te napete vrvi, ki ne nosijo ničesar, a vendar se krive, kakor bi nosile dolgo, ogromno, nevidno, a težko cigaro!

Ljudje so kakor topi od čudeža, strahu in nesreče. Komaj opazijo, da se je zračna tekma končala in da je zmagal »Skobec«.

Pariz je tisti dan občudoval dva junaka: Le Tellierja pa vojvodo Agneškega. Ni pa vedel, da imata oba v srcu zapisano isto ime: Marijo Terezijo.

Nadaljevanje dnevnika.

Pešpolk 131. je stražil Grand Palais. V veliki dvorani, v kateri bi lahko par katedral stalo, je mir; popolno nasprotje hrumenju ljudstva zunaj, ki je skušalo vdreti v dvorano.

Vojvoda, vstopivši v dvorano se je čudom čudil, ko ni v njej razen par gospodov ničesar opazil. Čul je ravnokar, da gre za neviden torpedo, toda tak popolno nevidnosti ni pričakoval. Stopil je k gospodom. Bili so to Le Tellier, Monbardeau in policijski prefekt.

»Kje imate torej ono stvar?« vpraša.

»Idite naravnost proti onemu železnemu steburu,

pa boste trčili vanj,« pravi Le Tellier. »Zadaj, veste, je neke vrste vijak — propeler!«

Vojvoda uboga in kmalu buti v nevidno, mrzlo telo, se čudi odtisku v prahu, ki je kakor bi bil vtisnjen vanj čoln.

Potem čita vsi skupaj Robertov dnevnik dalje, zakaj Le Tellier je dokazal, da je edino rdeči zvezek zmogel zadevo pojasniti.

Robert piše dalje:

»Hoteč torej pogledati hišo na nebu, kateri sem se bližal, skozi daljnogled, opazim, da stojim — v mlaki vode, ki je vzela obliko po nevidni, cilindrični posodi... sredi mlake pa tičim sam, tiči v njej daljnogled, ki mi je padel iz rok, ko sem se onesvestil. Ta mlaka me nese kvišku!«

Torej: vozijo me kvišku v popolnoma neprodušno zaprtem cilindru, v katerem bogvekatere priprave ohranjujejo zrak in redno isto temperaturo in tlak... Poberem daljnogled in ga očistim. Očividno me vlečejo na ono črno liso, ki plava v zraku.

Toda motim se. Ne letimo na ono štirirglo, temnorjavo, s prozornimi črtami v polja predeljeno liso. Kaj pa to?

Znanost uči, da obdajata zemljo dve plasti atmosfere. Ena, v kateri divjajo nevihte, plavajo oblaki, je debela petdeset kilometrov; to je ona »atmosfera«, ki je blizu zemlje bolj, dlje od nje manj nasičena zrak. Druga plast je povsem prazna, brezračna. Sedaj sem štirideset kilometrov visoko — mari me vlečejo v brezračje?

Mahoma počrni nebo popolnoma. Ogledam se znova po lisi, tedaj me pa vrže ona surova sila, ki me je dvignila z zemlje, v lužo. Začujem neko pritanjeno, kovinsko zvonečo drsenje in nekaj me grdo

»Izdane knjižnice: »Zalozba Prosvetnega ministrstva« 25. zvezek: »Ljubljanski list« 26. zvezek: »Ljubljanski list« 27. zvezek: »Ljubljanski list« 28. zvezek: »Ljubljanski list« 29. zvezek: »Ljubljanski list« 30. zvezek: »Ljubljanski list« 31. zvezek: »Ljubljanski list« 32. zvezek: »Ljubljanski list« 33. zvezek: »Ljubljanski list« 34. zvezek: »Ljubljanski list« 35. zvezek: »Ljubljanski list« 36. zvezek: »Ljubljanski list« 37. zvezek: »Ljubljanski list« 38. zvezek: »Ljubljanski list« 39. zvezek: »Ljubljanski list« 40. zvezek: »Ljubljanski list« 41. zvezek: »Ljubljanski list« 42. zvezek: »Ljubljanski list« 43. zvezek: »Ljubljanski list« 44. zvezek: »Ljubljanski list« 45. zvezek: »Ljubljanski list« 46. zvezek: »Ljubljanski list« 47. zvezek: »Ljubljanski list« 48. zvezek: »Ljubljanski list« 49. zvezek: »Ljubljanski list« 50. zvezek: »Ljubljanski list« 51. zvezek: »Ljubljanski list« 52. zvezek: »Ljubljanski list« 53. zvezek: »Ljubljanski list« 54. zvezek: »Ljubljanski list« 55. zvezek: »Ljubljanski list« 56. zvezek: »Ljubljanski list« 57. zvezek: »Ljubljanski list« 58. zvezek: »Ljubljanski list« 59. zvezek: »Ljubljanski list« 60. zvezek: »Ljubljanski list« 61. zvezek: »Ljubljanski list« 62. zvezek: »Ljubljanski list« 63. zvezek: »Ljubljanski list« 64. zvezek: »Ljubljanski list« 65. zvezek: »Ljubljanski list« 66. zvezek: »Ljubljanski list« 67. zvezek: »Ljubljanski list« 68. zvezek: »Ljubljanski list« 69. zvezek: »Ljubljanski list« 70. zvezek: »Ljubljanski list« 71. zvezek: »Ljubljanski list« 72. zvezek: »Ljubljanski list« 73. zvezek: »Ljubljanski list« 74. zvezek: »Ljubljanski list« 75. zvezek: »Ljubljanski list« 76. zvezek: »Ljubljanski list« 77. zvezek: »Ljubljanski list« 78. zvezek: »Ljubljanski list« 79. zvezek: »Ljubljanski list« 80. zvezek: »Ljubljanski list« 81. zvezek: »Ljubljanski list« 82. zvezek: »Ljubljanski list« 83. zvezek: »Ljubljanski list« 84. zvezek: »Ljubljanski list« 85. zvezek: »Ljubljanski list« 86. zvezek: »Ljubljanski list« 87. zvezek: »Ljubljanski list« 88. zvezek: »Ljubljanski list« 89. zvezek: »Ljubljanski list« 90. zvezek: »Ljubljanski list« 91. zvezek: »Ljubljanski list« 92. zvezek: »Ljubljanski list« 93. zvezek: »Ljubljanski list« 94. zvezek: »Ljubljanski list« 95. zvezek: »Ljubljanski list« 96. zvezek: »Ljubljanski list« 97. zvezek: »Ljubljanski list« 98. zvezek: »Ljubljanski list« 99. zvezek: »Ljubljanski list« 100. zvezek: »Ljubljanski list«

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi na devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znanke! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Službe išče
mlad slaščičarski in medicinski pomočnik. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 11.637.

Sofer - ključavničar
dober vozač, trezen in zanesljiv, zmožen za vsako delo, išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.659.

Učenka
poštenih staršev z dežele, z 2 mešč. solama, išče mesta v trgovini z mešaninam blagom, s stanovanjem in hrano v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.677.

Službo dade

Za župnišče
na deželi se išče kuharica za takoj, ki je vajena vsega gospodinjstva ter dela pri živini in na polju. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.640.

Več dobrih zidarjev
sprejme Anton Mavrič, stavb. podjetje, Ljubljana, Vegova ulica 2.

Izurjena pletilja
dobi trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi pod št. 11.701.

Krojača
dobrega konfekcionarja tudi za damske plašče - sprejem takoj. Naslov v upravi št. 11.696.

Pletilja
spretna, izurjena, se sprejme. Naslov v upravi pod št. 11.694.

Perico
zdravo, močno, lahko tudi začelnica, sprejme pekarni Hartinger, Maribor, Aleksandrova cesta 29.

Učenec
iz dobre hiše in z dobro šolsko izobrazbo se sprejme s prosto hrano in stanovanjem v trgovini z mešaninam blagom in semenim M. Berdajs, Maribor.

Pouk

Šoferska šola
L. obl. kone Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje

Moderna šola novih jezikov
francoščina - angleščina - italijanščina - nemščina - ruščina

Otroški vrtic
(poučevanje nemščine) - Gosposvetska 16, pritličje. Vpisovanje 6-8 zvečer.

Klavirski pouk
dober, po zmerni ceni. - Sv. Petra nasip 41.

Stanovanja
Prazna vrtna soba solnčna, prosti vhod s stopnic, se odda 1. novembra. Naslov v upravi Maribor.

Lepo stanovanje
na deželi iz 3 sob, pred-sobe, kuhinje, verande, vrta, 20 minut od postaje, prazno ali opremljeno, se takoj odda v najem mali, boljši družini. Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Kupimo
želod
divji kostanj, bukov žir, seme akacije, javorja, je-love storže, plača najbolje »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg 10/L.

20% kronske bone
kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d. Osijek, Desatičina ul. 27.

Hrastove hlode
in hrastove plohe od 55 milimetrov debele naprej kupuje stalno J. Pogacnik, lesna industrija Škofja Loka (ob kolodvoru).

FIZOL PROSO AJDO
kupim
FRAN POGAČNIK
Ljubljana, Dunajska c. 36.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah.
CERNE juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Vnajem
Trgovina
življenskih potrebščin, se-stoječa iz velikega, svetlega lokala, inventarja in velike sobe v sredini Maribora, se po primeru ceni odda. - Ponudbe na upr. »Slovenca«, Maribor, pod »Takoja«.

Auto garaža
se takoj odda. Kje, pove uprava pod št. 11.635.

Prodamo
Naprodaj sta
zaradi bolezni v družini dva, skoraj popolnoma nova stroja za pletenje nogavic. Eden za 8-36, drugi 8-22. - Povprašati je: Kamna gorica št. 41.

Strešne opeke
stare, več tisoč, v dobrem stanju - naprodaj. Vpraša naj se v Mariboru, Cvetlična ulica 18.

Jermenica
in zobčasto kolo
premer 1 m, ližozel. - naprodaj pri Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. - L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Wertheim blagajna
ugodno naprodaj, Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Pisalni stroj AEG
malo rabljen, ugodno naprodaj, Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Dinamo
1.5 KS, 220 Volt, 5.9 Amp., eno leto v obratu, naprodaj z vsemi pritliklinami. Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Registrirna blagajna National
dobro ohranjena, naprodaj. - Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Sedlo
srednje težko, ugodno prodaj Vladimir Škrabar, Višnja gora.

3 ležarinski sodi
cca. 90 hl, dobro ohranjeni, se ugodno prodajo. - Vl. Škrabar, Višnja gora.

Psa volčjaka
izvrstnega čuvalja, 2 leti starega, prodaj Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Prodaj vilo
v Ljubljani na zelo ugodnem kraju z vsem komfortom in velikim vrtom za okroglo 1.000.000 Din. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.700.

Dva konja
z vso opremo, krmo za par mesecev, 3 tovrstne vozove, 1 kočijo in 1 nove sani prodamo. Vprašati v Kolinski tovarni v Ljublj.

Obrt
Auto-hladilnike
blatnike in drugo - popravi strokovno, hitro in ceno Gustav Puc, kleparstvo, Ljubljana, naspr. tobačne tovarne.

Žaganje drv
najceneje Uran Franc, Vilharjeva c. Tel. 28-20.

Dežne plašče
priporoča po konkurenčnih cenah Martin Jančigaj, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) 1.

Modistinja
Anica Puhek, Šelenburgova 6-1 nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. Preoblikovanje 28 Din.

Cvetlične čebulice
hijacinte, tulipane, narcise itd., so dole in se dobijo pri tvrdki Urbančič Josip, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. - Cenik na razpolago.

Okusne krvavice
in pečenice od domačih prašičev se dobe v gostilni »Plankar«, Dolenjska cesta, Mošt »Portugalka« iz Slov. gorice.

Budilke
Čuden
Prešernova 1

Poizvedbe
Pes
majhen, lepi orjave barve, z repom, ki je na koncu bel, je utekel iz Dol. Logatca. Sliši na ime »Poluks«. Oddati ga proti dobri odškodnini v Ljubljani, Vidovdanska c. 1, ali pa pri družini Triglav, Dol. Logatec.

Zasluzek
Posredovalci
za nakup kostanjev.
taninskega lesa
lahko zaslužijo lepo provizijo v prostem času zraven svojega poklica. Obrnite se na tvrdko Ernest Marinc, Celje, Zrinskega ulica 4.

Sezijska prodaja

novo prispelega zimskega blaga po izredno nizkih cenah. Kamgarni za moške obleke od 100 Din, razno sukno od 45 Din, doubl za zimske sukne od 125 Din, za ženske plašče od 45 Din, volneno blago za ženske obleke (130 cm široko) od 34 Din, različni kambriki, vsakovrstni parhenti in flanele od 9 Din, bela in rujava kontenina za rjuhe od 20 Din, koci od 12 Din naprej.

Suknena obleka 3-10 m blaga z vso dobro podlogo, samo **230 Din**

Blago zanesljivo dobro, cene nizke, postrežba točna in solidna. - Vsakdo naj se posluži ugod. nakupa dobrih oblačil po nizkih cenah in to v manufak. trgovini

IVAN KOS, družba z o. z.

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 23.

Globoko potrjim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, žalostno vest, da mi je moja srčno-ljubljena, dobra mama, gospa

Fani Rimerc

vdova sodnega sluga

danes, po dolgotrajni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala. - Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v petek ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Na Klančku št. 5, na pokopališče k Sv. Križu.

Vodmat - Ljubljana, dne 17. oktobra 1929.

Žalujoča hčerka MICI in ostali sorodniki.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

Nasa ljubljena sestra, oziroma svakinja in teta, gospodična

Marija Schmidinger

je danes po kratki bolezni, v 48. letu svoje starosti, nena-doma preminula.

Posmrtni ostanki pokojnice bodo iz Beograda prepeljani v Ljubljano, kjer se bo pogreb vršil v soboto, dne 19. oktobra ob 15 od glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

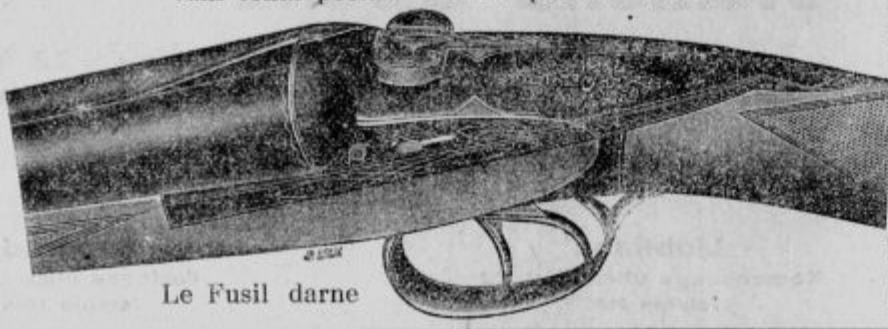
V Beogradu, Marovska ulica 19/1, 16. oktobra 1929.

FRIDERIK in MAX SCHMIDINGER, brata. GUSTI in EDITH SCHMIDINGER, sestre. LARISA SCHMIDINGER roj. BAR-SOVA, svakinja. TATJANA, PETER in HELENA SCHMIDINGER, nečak in nečakinji.

Puškarna FR. ŠEVČIK, Ljubljana

Priporoča lovske puške Darne z fiksnimi cevmi. Darne puške so dobile prve nagrade v Parizu, Londonu, Milanu, Liegu itd., na tekmah na leteče golobe so zmagovalci rabili izključno le puške Darne.

Lovske puške: Suhlske, Bayard, F. N., Boroveljske, kakor tudi vse drugo orožje in municija za lov, šport in obrambo po najnižjih cenah. Cenik Darne pušk gratis, za celokupni ilustrirani cenik poslati 6 Din v poštinih znamkah.

Le Fusil darne

objame in dvigne višje, pri čemer mi padeta iz rok daljnogled in fotografski aparat in čofneta v lužo...

Nebo je povsem črno, pa vendar je okrog mene še svetloba. Prestavili so me v nezasiščen svet! Kamor mi zre oko, povsod neizmerna površina, vsa mirna in pokojna. Kakor ogromen ocean. Med njim pa nebo kot absolutno črna kupola, na kateri gore zvezde. Pošasten prizor! Nad menoj absolutna noč brezprostorja, 50 km pod menoj svet luči! Na gladini atmosferskega morja stojim! Zemlja 50 km pod menoj, lisast kolobar: morja, gore, zemlja tvorijo te lise, kakor jih zvezdoslovci gleda na zvezdah.

Preiščem svojo novo kletko. Kubična je in majhna. Kmalu začujem šum verig in kovine in koles in dalje me vozijo - k lisi, ki leži 4 do 5 km južneje. Ona lisa - je neke vrste hiša, katere fasada, sodim, je iz samih lož. Hiša plava na gladini atmosferskega morja. Kmalu mi bo dano spoznati one, ki so me uropali, dano videti osebo, radi katere romam semkaj...

In vendar to ni hiša. To so na nevidnih policah v lepem redu nanizani zemeljski predmeti, kakor spravljani v nadstropjih nevidne hiše.

Skladišče vsega, kar so onivajgi na zemlji uropali!

V pritličju gozd. Nanesli so gori prsti, jo razdelili v štrikotne gredice, ki so med seboj predeljene po prstirnih pasovih, to se pravi, po nevidnem zidovju. V gredicah vse vrste drevja in rastlinja. Zgoraj, na višji »polic« vse vrste kamenja in skale. Še višje gori - živali. V ogromnem kristalu čiste vode plavajo poleg tega tudi ribe.

Še višje se vozimo. Tam na četrti polici: možje in žene.

Z največjim naporom iščem obraz in postavlo gospodične Marije Terezije Le Tellierjeve...

Zdi se, da ljudi strahovito zanima moj prihod. Pritiskajo se na nevidne stene svojih kletk in strme vame. Luč v praznem prostoru jih dela kredasto bele; v obrazih imajo zelo temne sence. Porazdeljeni so v nevidne celice; jaz jih vidim v praznem urejene kakor vojaški red.

Konec vožnje! Sredi med ljudi me postavijo. Vse strmi vame; blede, umazani, bolni, blazni, zločinski obrazi...

Gospodične ne vidim.

Se vedno sem tukaj.

Skozi razpoke v vrtu spodaj vidim koščke francoske zemlje. Tik pod menoj so hrbiti živali. Prav pod menoj dremlje svinja. Nad mojo glavo koraka po tleh nevidne kletke planinski orel, njegovi odpadki mažejo nevidna tla njegove celice. Misliš, da bo vsak hip kaj nate padlo. Pa ne pade.

Kje neki so onivajgi? Kako, vraga, so mogli vse to konstruirati? Kako morejo živeti izven zraka? Nobenega odgovora ne vem temu vprašanju... Zakaj vse to?

Samo eno vem: nahajam se v muzeju, v muzeju, ki so ga zgradili prebivalci brezprostorja, da bi v njem zbirali žive in nežive predmete z zemlje in zračnega pasu...

Približno tako je to, kakor če mi, ljudje, lovimo z dna morja živali in jih spravljamo v naše akvarije...

Ponoči so mi vrnilo fotografski aparat in daljnogled. Postavili so poleg mene tudi jed: liste salate in zeljnate glave... Poleg je v nevidnem kozarcu jajčnate oblike čista voda. Napišem na list: Ali razumete francoski? Pokažem sosedu. On zmajuje z glavo. Desni sosed me razume. Novinar je, blizu Culoga so ga uropali. Zvečer se približje k nam nov došlec po zraku. Kmet v sami srajci. Zelo debelo nas ogleduje. Ponoči je tudi število ptičev zelo narastlo. Peklensko brneča past je snoči dobro delovala!

-o-

Ves dan delajo z nami poizkuse. Razredčijo nam zrak in mi postajamo nezavestni. Marmornat kip se je preselil med kamene. Spoznali so, da ni človek! Tudi strašilo iz koruze roma med nežive stvari! Kako, vraga, je mogoče, da se onivajgi, geniji, tako debelo zmotijo? Tudi opico so dejali k ljudem! Kakšni ljudje so to, onivajgi? Gotovo so drugačni ljudje kakor mi!

-o-

Danes sem ugledal Maksima Le Tellierja. Od daleč mi daje znamenja z roko.

-o-

Kako, moj Bog, naj pošljem te vesti na zemljo?... Danes se je neki mož z glavo zaletel v nevidno steno celice, da bi se ubil. Tudi drugi poizkušajo napraviti samomor...

-o-

Prav sem imel! Opažam, da ropajo onivajgi le take predmete, ki se razlikujejo od onih, ki jih že imajo! Dva podobno oblečena moška so ukradli zato, ker je imel eden klobuk, drugi kapo! To sem ugotovil še na zemlji in Maksim se mi je smejal!

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, H. C. CESARJA MONTIZUMA. 32 Din. vez. 42 Din. - 27. zvezek: Haggard, H. C. CESARJA MONTIZUMA. 32 Din. vez. 42 Din. - 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din. vez. 40 Din. - 29. zvezek: Savitski, IZPOD GOLICE. 30 Din. vez. 42 Din. - 30. zvezek: Savitski, NA POLJU SLAVE. 28 Din. vez. 40 Din. - 31. zvezek: Conan Doyle, IZOBLEJEN SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din. vez. 32 Din.